DZIEŃ BYDGOSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dzisiejszy numer liczy 8 str. | Redakcja przyjmuje codziennie od godz. 10—12 w poł. Rękopisów Redakcja nie wraca | Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza. Redakcja Administracja: Mostowa 6, Tel. 22-18 | Konto czekowe P. K. O. Nr. 205.102. Tel. Redakcji dzienny 22-18, „ „ nocny 16-80 | Cena numeru w Bydgoszczy i na prowincji gr 20

Rok IV. Bydgoszcz, wtorek 7 marca 1933 Nr. 54

Zwycięstwo Hitlera

Narodowi socjaliści i blok „czarno-biało-czerwonych" uzyskały bezwzględną większość w Reichstagu

Berlin, 6. 3. (PAT). Wybory do Reichstagu z godz. 23,15. Oddano głosów 23.166.200. Narodowi socjaliści 9.955.600 głosów, socjal-demokraci 4.309.900, komuniści 2.825.900, centrum 2.262.500, front walki czarno-biało-czerwony 1.628.400, bawarska partja ludowa 1.207.000, niemiecka partja ludowa 280.600, chrześc. socjalni 241.300, niemiecka partja państwowa 222.700, pozostałe i nieważne 232.000.

Na pograniczu, jak donosi biuro Wolffa, wielki udział w wyborach zaznaczył się ze strony Niemców, zamieszkałych przedewszystkiem w Czechosłowacji. 20 proc. obywateli niemieckich przebywających w Czechosłowacji wzięło udział w głosowaniu. Podobnie było na granicy austrjacko-szwajcarskiej i alzackiej, gdzie również głosowało wielu obywateli niemieckich z zagranicy.

Berlin, 6. 3. (PAT). O godz. 6 po poł. zostały zamknięte wszystkie lokale wyborcze w całej Rzeszy, a komisje przystąpiły do obliczania głosów. Częściowe wyniki zaczęły napływać około godz. 7 wieczorem.

Berlin, 6. 3. (PAT). Obliczają, że frekwencja wyborców w Berlinie przekroczy 90 proc. Poszczególne biura dzielnicowe zgłosiły 95 proc.

Spokojny przebieg głosowania

Berlin, 6. 3. (PAT). Do godz. 17 wybory zarówno w stolicy, jak na prowincji, według zapewnień ze źródeł miarodajnych, miały przebieg normalny.

W godzinach rannych i przed południem w Berlinie frekwencja nie była zbyt wielka. Po południu ożywił się ruch w biurach wyborczych.

Obraz ulicy jest tym razem odmienny, niż w poprzednich wyborach. Przed lokalami wyborczymi stoją narodowi-socjaliści, najczęściej jedynie w otoczeniu czarno-biało-czerwonych, centrum, partji państwowej i zrzadka tylko socjal-demokraci. Komuniści tym razem zupełnie nie ujawniają się na zewnątrz. Przed lokalami patroluje policja w towarzystwie sił pomocniczych, rekrutujących się z oddziałów szturmowych i stahlhelmowych. Z okien wielu domów powiewają flagi hitlerowskie i o barwach czarno-biało-czerwonych. W dzielnicach robotniczych flag tych jest bardzo niewiele. Widać również przerzucone przez ulicę transparenty, zalecające głosowanie na listę hitlerowską. Na transparentach tych często spotyka się napis „Z Bogiem i Hitlerem o wolność nowych Niemiec!".

Przebieg ostatniej nocy i niedzieli do godzin popołudniowych był zupełnie spokojny. Po godz. 5-tej po południu nadeszły PIERWSZE WYNIKI GŁOSOWANIA ze szpitali w Halla. Częściowo te wyniki wykazują wzrost głosów narodowych-socjalistów i częściowo komunistów, przy utrzymaniu status quo socjaldemokracji i centrum.

Berlin, 6. 3. (PAT). O przebiegu wyborów na prowincji donoszą: W Niemczech północnych i południowo-zachodnich dzień przedwyborczy i ubiegła noc upłynęły zupełnie spokojnie. W Brunświku odbyły się dalsze aresztowania komunistów. W zagłębiu przemysłowem nadreńsko-westfalskiem dzisiejsze przedpołudnie upłynęło zupełnie spokojnie.

W Düsseldorfie policja wykryła tajną drukarnię komunistyczną. Skonfiskowano wielką ilość bibuły nielegalnej oraz broni 40 osób aresztowano. Podobne rewizje odbyły się w Duisburgu.

W Essen grupy narodowych socjalistów były ostrzeliwane. Wzdłuż całej granicy niemiecko-szwajcarskiej zarządzono specjalnie wzmocnioną ochronę. W Eupen żandarmerja znajduje się w ostrem pogotowiu alarmowem. Skonsygnowano również oddziały wojskowe z karabinami maszynowymi i samochodami pancernymi. Zarządzenia te motywowane są obawą przed możliwością masowego przekroczenia granicy przez komunistów niemieckich. Ze strony niemieckiej przeprowadzono ścisłą kontrolę paszportów.

Przebieg wyborów popołudniowych w Niemczech był także naogół spokojny. Strzelanina wywiązała się w Oxhausen, Darmstacie i Greisheim.

Manifestacyjny pochód Stahlhelmu

na ulicach Berlina

Berlin, 6. 3. (PAT). W urządzonym w Berlinie pochodzie formacyj Stahlhelmowych wzięło udział około 25.000 uczestników pod dowództwem Düsterberga, drugiego przywódcy Stahlhelmu. Oddziały sformowane w 23 bataljonach przedefilowały z alei Zwycięstwa do bramy brandenburskiej na plac przed dawnym zamkiem cesarskim.

Do zgromadzonych w Lustgartenie Stahlhelmowców przemawiał Düsterberg. Odczytano również powitanie prezydenta Rzeszy Hindenburga, który zapewnia o swojem przywiązaniu i solidarności z ideą Stahlhelmu. W pochodzie wzięli udział trzej synowie byłego cesarza Oskar, Eitel i były kronprinz.

Strzelanina we Wrocławiu

Berlin, 6. 3. (PAT). We Wrocławiu doszło do strzelaniny, podczas której jeden z członków policji pomocniczej został zabity, a szereg osób odniosło ciężkie rany. Z okien domów ostrzeliwano patrol policyjny.

Pod Wormacją miały miejsce krwawe zajścia między hitlerowcami a komunistami, którzy zabarykadowali się w baszcie starego muru miejskiego. Doszło do wymiany strzałów, w której wyniku jeden hitlerowiec został ciężko ranny. 9 komunistów aresztowano.

Na dworcu kolejowym w Oppenbach wywiązała się strzelanina między Reichsbannerowcami a narodowymi socjalistami. Jeden Reichsbannerowiec zabity, jeden ciężko ranny.

Wybory do sejmu pruskiego

Berlin, 6. 3. (PAT). W dniu wczorajszym jednocześnie z wyborami do Reichstagu odbywają się wybory do pruskiego Landtagu. Ostatnio Landtag wybrany został dnia 24 kwietnia 1932 r. Ogółem Landtag pruski liczył 423 posłów.

Przyszłe Niemcy w wyobraźni min. Goeringa

Berlin, 6. 3. (PAT). W rozmowie z wysłannikiem sztokholmskiego „Svenska Dagebladet" minister Goering poczynił szereg interesujących wynurzeń na temat najbliższych planów rządu Rzeszy. Goering oczekuje, że hitlerowcy i niemiecko-narodowi otrzymają większość w nowym Reichstagu. Sesja parlamentarna będzie trwała krótko. Doniosłe reformy ustroju Rzeszy zostaną niebawem przeprowadzone. W możliwość rozszerzenia obecnej koalicji rządowej na centrum Goering nie wierzy. W sprawie zarządzeń przeciw socjal-demokratom Goering oświadczył, że w przyszłości organy socjal-demokratyczne które zostaną dopuszczone podlegać będą bardzo ścisłej kontroli. Nie będziemy tolerowali propagandy marksizmu. Wzorem przyszłej organizacji zawodowej robotników są dla ministra syndykaty faszystowskie. Zagadnienie monarchji w Niemczech jest zdaniem Goeringa obecnie nieaktualne. Na zapytanie o stosunek rządu do ludności żydowskiej oświadczył, że o ile Żydzi zachowywać się będą lojalnie i pozostaną przy swoich interesach, nie mają się czego obawiać. Nie chcemy ich jednak mieć w kierownictwie Rzeszy. Na tych stanowiskach nie będziemy ich tolerować.

Rozbiór państw bałtyckich

projektowały Niemcy i Rosja?

Moskwa, 6. 3. (PAT). Urzędowa agencja prasowa Tass zaprzecza kategorycznie wiadomości, podanej przez „Figaro" o rzekomem istnieniu paktu niemiecko-sowieckiego, dotyczącego podziału państw bałtyckich między Niemcy a ZSRR.

Pogłoski o ucieczce premjera pruskiego z Niemiec

Berlin, 6. 3. (PAT). Krążą pogłoski, że premjer pruski Braun wyjechał nagle z Niemiec. Radjostacja berlińska utrzymuje, że Braun w swoim prywatnym samochodzie przekroczył wczoraj o godz. 12,30 granicę niemiecko-szwajcarską. Wiadomościom tym zaprzeczają w kołach republikańskich, twierdząc, że Braun tylko przez kilka godzin bawił w Asconie u łoża swojej umierającej żony i wczoraj już powrócił na terytorjum Niemiec celem oddania głosu w wyborach do obu parlamentów.

Wrogie Hitlerowi demonstracje

przed poselstwem niemieckiem w Kopenhadze

Berlin, 6. 3. (PAT). Biuro Wolffa donosi z Kopenhagi: Wielotysięczny pochód komunistów usiłował wczoraj około godz. 5 po poł. przedostać się przed gmach poselstwa niemieckiego, aby odbyć tam wiec protestacyjny przeciwko Hitlerowi. Tłum został zatrzymany w pobliżu poselstwa przez silne oddziały policji. Komuniści śpiewali międzynarodówkę i usiłowali przerwać kordony policyjne. Po upływie pół godziny zajście zlikwidowano. Poselstwo niemieckie strzeżone jest przez silne posterunki policyjne.

Krach bankowy

we wszystkich stanach Ameryki Północnej

Waszyngton, 6. 3. (PAT). Członkowie nowego rządu zebrali się celem naradzenia się nad sytuacją bankową. We wszystkich stanach obradują konferencje bankierów, aby znaleźć wyjście z wytworzonej sytuacji. Dotychczas już w 47 stanach na ogólną ilość 48 wprowadzono moratorja, ograniczenia wycofywania wkładów itd. Jedynie stan południowej Karoliny nie wprowadził żadnych restrykcyj bankowych.

Pojedynek polityczny premjera węgierskiego

Budapeszt, 6. 3. (PAT). Premjer Gombosz wyzwał na pojedynek przywódcę opozycji Eckharda za jego obraźliwy artykuł, ogłoszony w „Magyarsagu", Eckhard usprawiedliwia się, że nie miał zamiaru dotknąć premjera.

Gdynia wybrała wczoraj Radę Miejską

Wyniki niedzielnego głosowania

Wczoraj odbyły się wybory do Rady Miejskiej miasta Gdyni. Ogółem uprawnionych do głosowania było około 15.000 osób. Frekwencja przy wyborach wahała się od 50 do 60 proc. Do godz. 12 w nocy znany był nieoficjalny wynik głosowania 9 obwodów na 11.

Lista nr. 1 Bloku Gospodarczo społecznego uzyskała w obwodach 1.473 głosy, lista nr. 2 Bloku Pracy 572 gł., lista nr. 3 Solidarności Pracowników i Bezrobotnych Gdyni 216 gł., lista nr. 4 Mieszczańska 660 gł., lista nr. 5 Bloku Narodowo Gospodarczego 1139, lista nr. 6 Zjednoczenia Obywateli Chylonji 142 gł., lista nr. 7 Zjednoczonego Bloku Pracy dla Narodu Wielkiej Gdyni (Szuttenberg). 554 gł., lista nr. 8 Zjednoczonego Bloku Robotników i Rzemieślników Gdyni 341 gł., lista nr. 10 Polskiej Partji Socjalistycznej i Klasowych Związków Zawodowych 1077 gł., lista nr. 11 Bloku Obywatelskiego Chylonji 6 gł., lista nr. 12 Obrony Lokatorów 177 gł., lista nr. 13 Zjednoczenia Lokatorsko-Gospodarczego 322 gł. i lista nr. 14 Bloku Gospodarczo-Społecznego Oksywia 147 gł.

Ogółem w 9 obwodach ważnych głosów oddano 6.826. Wyniki powyższe są nieoficjalne, tak że ostateczne obliczenia mogą przynieść pewne zmiany.

Na podstawie posiadanych wyników przypuszczać można, że LISTA Nr. 1 OTRZYMA 3 MANDATY, lista nr. 2 — 1 mandat, lista nr. 4 — 1 mandat, lista nr. 5 — 2 mandaty, lista nr. 7 — 1 mandat i lista nr. 10 2 mandaty.

Pomorze czuwa w pogotowiu obronnem

Toruń w odpowiedzi na wrogie zakusy

Ostatnia enuncjacja kanclerza Rzeszy Niemieckiej Adolfa Hitlera, odsłaniająca w sposób jawny, niepoczytalną niemiecką propagandę rewizjonistyczną, wywołała w całej Polsce żywiołowy odruch protestu. Przez wszystkie miasta, miasteczka i osiedla przeszedł potężny odzew — Nie damy ani piędzi ziemi. Wara od naszych granic. Żywiołowe manifestacje, jakie w ostatnich dniach odbyły się w całym kraju, **świadczą dobitnie o gotowości zdecydowanej obrony prastarej polskiej ziemi pomorskiej i polskiego Morza.**

W tym potężnym odzewie, w tem jednolitem wołaniu całego kraju nie zabrakło również głosu stolicy Pomorza Torunia, prastarego grodu Kopernika.

Społeczeństwo Pomorza dawno już zrozumiało niebezpieczeństwo, grożące granicom zachodnim, ze strony wrogiego nam żywiołu niemieckiego. **To też granic tych strzeże, skupiając się pod sztandarem Wielkiej Armji Rezerwowej.** zrzeszającej w swych szeregach wszystkie sfederowane Związki byłych wojskowych i Przysposobienia Wojskowego.

Ta wielka Armja Rezerwowa Pomorza, której szeregi z dniem każdym rosną na sile i znaczeniu, stanowi najlepsza odpowiedź na wszelkie zakusy.

Wszyscy do szeregu!

Wspaniała manifestacja, która odbyła się ub. niedzieli w Toruniu w szczelnie wypełnionej wielkiej sali Dworu Artusa, zorganizowana z inicjatywy **Związku Obrony Kresów Zachodnich i Federacji Związków Obrońców Ojczyzny**, a w której tłumny udział wzięła ludność miasta, bez względu na stan i zabarwienie polityczne, była nie samą tylko odpowiedzią na ostatnie prowokacje niemieckie. **Ale była ona ślubowaniem, iż tak jak w chwili gdyby tego zaszła potrzeba, staniemy by bronić naszych praw do tej ziemi, tak też zgodnie potrafimy stanąć również w karnym szeregu, by czynem poprzeć słowa i zjednoczyć się pod sztandarem Wielkiej Armji Rezerwowej Pomorza.**

Wczorajszej niedzieli cały Toruń w sposób zdecydowany zamanifestował swoje uczucia patrjotyczne. W wielkiej tej manifestacji wzięli również udział przedstawiciele władz z p. starostą Krajowym **Łąckim** na czele.

Wzmóc wysiłek wojskowy społeczeństwa

Wielkie zebranie manifestacyjne zagaił dyr. ZOKZ p. Olech, który w swem przemówieniu podkreślił, że Toruń, który już niejednokrotnie zamanifestował zdecydowanie wobec dążeń rewizjonistycznych niemieckich, raz jeszcze donośnie i zdecydowanie stwierdza, że czuwamy, zjednoczeni i zwarci z całym narodem w obronie granic.

W dalszym ciągu swego przemówienia mówca podniósł, że z zebrania wyjść musi przekonanie, iż w chwili gdy zajdzie tego potrzeba, każdy Polak ramię przy ramieniu bronić będzie granic, **musi dalej wyjść przekonanie o nieodzownej konieczności stworzenia na Pomorzu wielkiej siły orężnej przez wzmożenie akcji PW w ścisłej łączności z naszą Armją Rezerwową. Jeżeli wszyscy zgodnie staniemy w szeregach Armji Rezerwowej** — zakończył mówca — **wówczas stworzymy taką siłę, wobec której wszystkie ataki zostaną odparte.**

Po przemówieniu wstępnem dyr. Olecha, wybrano prezydjum zebrania. Przewodniczącym wybrano jednogłośnie **p. dr. K. Siudowskiego — prezesa Pomorskiej Federacji Polskich Związków Obrońców Ojczyzny**, organizacji stanowiącej najsilniejszy czynnik społeczno-obywatelski w dziedzinie pogotowia obronnego.

Do prezydjum wybrani zostali ponadto pp. mec. **dr. Skąpski — prezes Dzielnicy „Sokoła“ poseł Alfred Birkenmayer, dr. Roman Lutman,** nacz. **Szanda**, prezes Okręgu Pom. Związku Podoficerów Rezerwy **Teofil Kaczmarek** i prezes Okr. Pom. Związku Inwalidów Wojennych **Kazimierz Dąbrowski.**

Najwyższy nakaz obywatelski Pomorzan

Obejmując przewodnictwo p. prezes dr. **Siudowski wyraził podziękowanie za zaufanie,** jakiem zebrani przedstawiciele wszystkich **sfer** społeczeństwa darzą prezesa Federacji, **tej właśnie organizacji, której celem jest zrzeszenie najszerszych mas obywateli, a której sztandar jest widocznym znakiem, iż granic zachodnich strzeże cała patrjotyczna i państwowo myśląca ludność Pomorza.**

Dzieło stworzenia Wielkiej Armji Rezerwowej — mówił dalej p. prezes dr. Siudowski — zapoczątkowane z inicjatywy przedstawicieli rządu na Pomorzu, może już dziś poszczycić się olbrzymiemi sukcesami. Zupełne jego wykończenie jest jednak możliwe tylko wówczas, **jeżeli praca ta odbywać się będzie w atmosferze zgody i jedności narodowej na Pomorzu. Są zagadnienia, co do których nie może być różnicy zapatrywań. Do tych zagadnień należy w pierwszym rzędzie obronność granic a szczególnie obronność Pomorza.** Ziemia pomorska wysunęła na czoło wszystkich swych zagadnień **ugruntowanie siły obronnej swego kraju.** Niech zatem **hasło wspólnego działania na froncie obrony granic stanie się najwyższym nakazem obywatelskim każdego państwowo czującego i myślącego Polaka. Niech na tym odcinku zamilkną wszelkie spory i waśnie, osłabiające nasze siły.**

Niechaj jedna myśl służenia Polsce przewodzi wszystkim.

Przemówienie, które przyjęto frenetycznemi oklaskami, zakończył p. prezes dr. Siudowski okrzykiem wzniesionym na cześć Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i Jej Prezydenta. Okrzyk ten entuzjastycznie podjęli wszyscy zebrani.

„Przyjdź i spróbój wziąć“

Następny mówca p. mec. dr. Skąpski — prezes Dzielnicy „Sokoła“ w swem przemówieniu podniósł m. in., że traktat Wersalski nie we wszystkim uwzględnił prawa należne Polsce i właśnie My możemy w stosunku do Niemiec wysunąć daleko idące i uzasadnione pretensje, pamiętając dobrze o tem, że w dawnych czasach stolicą Pomorza był Gdańsk i że liczne odwiecznie polskie ziemie pozostały jeszcze pod panowaniem Niemiec.

Prezes Skąpski dał następnie obszerne ujęcie historyczne naszych zmagań z wrogim nam żywiołem niemieckim i podniósł, **że w razie potrzeby zgotujemy drugi orężny pogrom grunwaldzki**

Przemówienie swe zakończył prezes Skąpski zwrotem pod adresem **Hitlera, zwrotem, który wygłosił swego czasu z trybuny sejmowej poseł Miedziński: „Przyjdź i sprobój wziąć“.**

Odczytaną przez prezesa p. **Kaczmarka** rezolucję, którą poniżej podajemy w całości, przyjęli zgromadzeni spontanicznemi oklaskami. Odśpiewaniem Roty wspaniały ten wiec zakończono.

Przedstawiciele organizacyj społecznych i ludność miasta Torunia na wiecu, zwołanym z inicjatywy Związku Obrony Kresów Zachodnich w Toruniu w niedzielę, dnia 5 marca 1933 r. oburzeni niepoczytalną niemiecką propagandą rewizjonistyczną, a szczególnie ostatnią enuncjacją kanclerza Hitlera w sprawie Pomorza stwierdzają co następuje:

1. Pomorze jest tylko częścią ziem polskich, zagarniętych przemocą w czasie rozbiorów Polski przez państwo pruskie, które Traktatem Wersalskim i na podstawie bezspornych praw etnograficznych i geograficznych wróciły do Polski. Natomiast w dużej części ziemie zamieszkałe przez 1 i pół miljonową ludność polską w Niemczech pozostały narazie pod zaborem pruskim.

   Jeżeli zatem Hitler mówi o rzekomej krzywdzie wynikającej z Traktatu Wersalskiego, to krzywda dotyka jedynie Polskę.
2. Mimo tej widocznej krzywdy dla Państwa Polskiego, Polska podporządkowuje się układowi wersalskiemu, wychodząc z założenia, że to podporządkowanie się jest podstawą i warunkiem wykorzystania dobrodziejstwa ogólno-światowego pokoju.

   W tych okolicznościach odrzucamy w sposób zdecydowany jakąkolwiek dyskusję w sprawie granic Polski, a niemieckie pretensje rewizjonistyczne są niczem innem jak zamaskowanem ze strony Niemiec parciem do wojny.
3. W związku z tem wzywamy Rząd aby przestrzegał czynniki międzynarodowe przed prowokacją Niemiec, jako godzącą w podwaliny pokoju światowego. Równocześnie dając wyraz najgłębszej trosce o całość naszych granic i wolny dostęp do morza, wzywamy Rząd do dalszej intensywnej rozbudowy morskiej Floty Wojennej i Lotnictwa, a społeczeństwo do wzmocnienia akcji organizowania przysposobienia wojskowego, ponieważ odpowiednią siłę zbrojną uważamy w tych warunkach za jedynie celową odpowiedź Hitlerowi.
4. Oparci o jednolitą opinję całego Narodu Polskiego oraz w poczuciu pełnej odpowiedzialności za losy własnego Państwa i jego dostępu do morza — ślubujemy niezłomną straż nad Bałtykiem do ostatniego tchu i jednoczymy się z całym Narodem polskim w potężnem wołaniu:

„NIE DAMY POMORZA“!

Swastyka w walce ze sierpem

Nastroje pogromowe w Niemczech

Antyniemiecki front prasy sowieckiej nie uległ osłabieniu. Pisma upstrzone są tytułami: **„Rozpasanie faszystowskiej kontrrewolucji“, „Planowa prowokacja“, „Rozpasanie faszystowskiej reakcji w Niemczech“.**

Korespondent berliński „Prawdy“ nawiązując do ostrzeżenia „Germanii“ przed możliwością odosobnienia politycznego Niemiec, pisze, że ostrzeżenia te nabierają specjalnego znaczenia w związku z kampanją antysowiecką prowadzoną przez prasę nacjonalistyczną i narodowo-socjalistyczną. W sprawie oświadczenia Goeringa, że podejrzany o podpalenie Reichstagu Van der Luebbe miał powrócić z Rosji, **„Prawda“ z oburzeniem atakuje Goeringa jako inspiratora antysowieckiej kampanji prasowej.**

W Niemczech tymczasem akcja policyj na przeciwko komunistom i socjaldemokratom zatacza coraz większe kręgi.

Według **„Neue Leipzig. Ztg.“** dokonano dalszych masowych rewizyj w mieszkaniach komunistów w szeregu większych ośrodków przemysłowych. **W Saksonji i Turyngji aresztowano w ciągu ostatnich 2 dni około pół tysiąca komunistów.**

W czasie rewizji w jednej z dzielnic Berlina policja wykryła w mieszkaniu kufer zawierający 4 blaszane skrzynie z **2.000 zapałów, używanych do fabrykacji granatów ręcznych.** Według komunikatów prezydjum policji, znalezione materjały wybuchowe pochodzą z kradzieży i przeznaczone były do celów wywrotowych. Właściciela mieszkania aresztowano.

W Lipsku skonfiskowano około **40 centnarów różnych wywrotowych druków komunistycznych.**

Wzorem Prus wprowadzono również w Saksonji policję pomocniczą.

Zarządzenia władz przeciwko komunistom i socjaldemokratom wpłynęły na zasadniczą zmianę oblicza stolicy Niemiec. **Walka wyborcza przybrała nazewnątrz zupełnie odmienny charakter niż w dotychczasowych kampanjach.** Wobec zakazu wywieszania flag i noszenia oznak w partji marksistowskiej na ulicach miasta widziało się tylko **sztandary hitlerowskie i flagi o barwach b. cesarstwa czarno-biało-czerwone.**

Havas donosi z Berlina, że od czasu zmiany regim'u w Niemczech, **propaganda antysemicka przybrała w takiej mierze na sile, że organizacje izraelickie zmuszone były oficjalnie zaprotestować u odnośnych czynników rządowych.**

Nad „krwawiącą granicą“

Przedwyborczy apel Hitlera do Prus Wschodnich

Biuro Wolffa komunikuje: **Kanclerz Hitler w czasie lotu do Królewca** wystosował następujące pozdrowienie do Prus Wschodnich. **„Z wysokości ponad ziemią niemiecką pozdrawiam Prusy Wschodnie“.** Jak zawsze ze wschodu niemieckiego rozniecane były ognie wolności niemieckiej, tak i dziś narodowo-socjalistyczny ruch wolnościowy poraz ostatni przed 5-ym marca kieruje z niemieckiego wschodu swoje wezwanie do narodu niemieckiego. Wschodnioprusacy! Całe pozostałe Niemcy myślą dziś o was. **Z nieograniczoną otuchą spoglądają one dziś na swój bastjon na wschodzie(?)** Pozdrawiam Prusy Wschodnie! Stoimy przy Prusach Wschodnich! będziemy walczyć do ostatka za Prusy Wschodnie!“

(—) Adolf Hitler, na pokładzie samolotu „Richthofen“, 4 marca 1933 r.

Wedle doniesień biura Wolffa w sobotę kanclerz Hitler wylądował na lotnisku w Królewcu.

Na powitanie kanclerza przybyły oddziały szturmowe oraz formacje Stahlhelmu, w liczbie kilkuset ludzi. Po powitaniu kanclerz odjechał samochodem do hotelu. Niezwłocznie potem dr. Goebbels przemówił przed mikrofonem radjostacji, oświadczając m. in.: **Tu nad krwawiącą granicą Hitler przemówi do narodu niemieckiego i złoży wyznanie narodowe na rzecz przyszłości Niemiec.**

Mowę kanclerza Hitlera omówimy w następnym numerze. **Manifestacje w Królewcu zakończyły się biciem w dzwony.**

Dowiadujemy się, że rząd niemiecki za pośrednictwem poselstwa w Warszawie notyfikował rządowi polskiemu, że w dniu 4 marca samolotem Lufthansa, kanclerz Rzeszy Hitler przeleci ponad terytorjum polskiem w drodze do Królewcu.

Rząd polski powyższą notyfikację przyjął do wiadomości, jako zgodną z obowiązującemi umowami. Wygłaszanie jakichkolwiek przemówień radjowych nad terytorjum polskiem jest bezwzględnie wzbronione. Przytoczone powyżej „pozdrowienie Prus Wschodnich“ z „ponad ziemi niemieckiej — mówi jasno, że wygłoszone zostało nad terytorjum Niemiec — nie nas zatem nie obchodzi.

Roosevelt tępi spekulacje finansowe

Zapowiedź ścisłej kontroli nad bankami

Dnia 4 bm. w południe prezydent Roosevelt złożył na Kapitolu przysięgę wobec zebranego kongresu i wygłosił przemówienie programowe, w którem w bardzo silnych słowach zaatakował spekulacje finansowe, uprawiane w Ameryce. Roosevelt oświadczył, że natychmiastowe działanie jest konieczne. Jest on zdecydowany przystąpić niezwłocznie do tego działania i zażądać od kongresu zarządzeń, — mających na celu ustanowienie ścisłej kontroli nad bankami i instytucjami inwestującemi, uniemożliwiającej niedozwolone spekulacje wkładami oszczędnościowemi oraz zdążających do utrzymania zdrowej waluty. Prezydent Roosevelt gotów jest nawet zażądać od kongresu nadzwyczajnych pełnomocnictw do działania w trybie nadzwyczajnym w takiej samej rozpiętości, jakby tu chodziło o walkę z wrogiem zewnętrznym.

Co się tyczy stosunków zagranicą, to Roosevelt w nadzwyczaj dobitny sposób podkreślił współzależność narodów i konieczność współdziałania międzynarodowego.

Objęcie władzy przez nowego prezydenta odbyło się z niezwykłą uroczystością. Na ulicach miasta Roosevelt był owacyjnie witany przez ludność.

Tragiczny plon trzęsienia ziemi

Na rumowiskach miast japońskich

Ratowanie ofiar trzęsienia ziemi w Japonji jest bardzo utrudnione z powodu szalejącej wciąż burzy śnieżnej i wzmagającego się zimna. Tysiące ludzi pozbawionych dachu nad głową marzną nie mając się dokąd schronić. **Dwie wioski rybackie Faro i Foni zostały zgładzone z powierzchni ziemi.** Przeszło **9 tysięcy domów uległo** doszczętnemu **zniszczeniu, z tej liczby 3 tysiące zmyła fala morska, pozostałe 6 tys. zalane są wodą.** Komunikacja kolejowa została przerwana na znacznej przestrzeni. Liczba zabitych ofiar **wzmaga się ciągle.** Ofiary rekrutują się przeważnie z pośród rodzin rybackich, zamieszkałych w okolicy nawiedzonej przez katastrofę.

Do miejscowości nawiedzonych przez trzęsienie ziemi udały się dalsze 4 **torpedowce z środkami żywnościowemi i pomocą lekarską.** Połączenia komunikacyjne pomiędzy strefą dotkniętą przez trzęsienie ziemi a Tokio nie uległy przerwaniu. W prefekturze Iwate fala **zatopiła 500 łodzi rybackich.**

Według ostatnich oficjalnych danych w katastrofie trzęsienia ziemi **utraciło życie 1535 osób. Rannych jest 388, zaginęło — 948.**

2.963 domy zawaliły się, 6.343 domy zostały zalane przez falę, które wdarły się na wybrzeża po wstrząsach podziemnych. 1533 łodzie rybackie zatonęły.

Do liczby **2006 katastrofalnych** trzęsień **ziemi, które nawiedziły Japonję od VIII wieku naszej ery, przybywa jeszcze jedno trzęsienie,** którego dokładnych rozmiarów narazie ocenić nie można.

Żaden kraj na świecie nie podlega tylu wstrząsom, co Japonja. Dość powiedzieć, że **od r. 1897 do r. 1910, czyli w ciągu 13 lat, nawiedziło Japonję 17.750 wstrząsów.** Główną przyczyną tych częstych wstrząsów jest nierówne położenie wybrzeży Japońskich: **wybrzeża Pacyfiku leżą wyżej od wybrzeży, leżących nad morzem Japońskiem.** Dlatego właśnie wybrzeża Japonji, leżące nad Pacyfikiem, najczęściej ulegają trzęsieniom, w wielu wypadkach katastrofalnym.

Z większych trzęsień, jakie nawiedziły Japonję w ciągu ostatnich dwóch stuleci, należy wymienić: trzęsienie ziemi z r. 1703 **(20.162 domy zburzone, 5.233 trupy),** w r. 1729 — 12.000 domów zburzonych, 1844 — 34.000 domów, wreszcie trzęsienie ziemi, które nawiedziło Japonję przed dziesięciu laty, t. j. w r. 1923 (1 września). Katastrofalnemu zniszczeniu uległa wówczas sama stolica Japonji i jej port, Jokohama. **W samem Tokio zginęło prawie 70.000 ludzi,** a straty pieniężne w budynkach, dziełach sztuki itp wynosiły ok. 2.750.000 dolarów.

Dalszy wzrost zapasu złota

w Banku Polskim

Bilans Banku Polskiego za ostatnią dekadę lutego wykazuje wzrost zapasu złota o 0.2 miljn. zł. do **513.4 miljn. zł,** natomiast przynosi spadek pieniędzy i należności zagranicznych, zaliczonych do pokrycia o 5.3 miljn. zł do sumy 18.8 miljn. zł. Stan walut i dewiz niezaliczonych do pokrycia obniżył się o 4.6 miljn. do kwoty 65.1 miljn. zł

Portfel wekslowy wykazał zwiększenie o 34,1 miljn. zł do 546.7 miljn. zł, zaś pożyczki zastawowe wzrosły o 2.4 miljn. zł do sumy 102.3 miljn. zł Zapas polskich monet srebrnych i bilonu nie uległ prawie zupełnie zmianie, wynosząc 47.8 miljonów zł. Pozycje „inne aktywa" i „inne pasywa" zmniejszyły się: pierwsza o 9.2 miljony zł do 129.7 miljn. zł, druga o 1.5 miljn. zł do 222.2 miljn zł. Natychmiast płatne zobowiązania zmniejszyły się o 26,2 miljn. zł i wynoszą 151.9 miljn. zł, przyczem rachunki żyrowe kas państwowych wzrosły o 2,5 miljn. zł,, a prywatne spadły o 24.2 miljn. zł. Obieg biletów bankowych wskutek zwiększenia się portfelu wekslowego oraz spadku natychmiast płatnych zobowiązań wzrósł o **44.4 miljn. zł i wynosił 999 miljn. zł.**

Wobec znacznego wzrostu obiegu banknotów pokrycie złotem i walutami, obniżyło się w 47.44 do 46.25 proc (6.25 ponad normę statutową); zaś pokrycie wyłącznie złotem z 45.31 na 44.61 proc. (14.61 ponad normę statutową). Pokrycie złotem samego tylko obiegu zmniejszyło się z 53.76 proc. na 51,39 proc.

Stopa dyskontowa wynosi 6 procent, zastawowa — 7 proc.

Bilety skarbowe na 200 milj. zł

w rządowym projekcie ustawy

Rządowy projekt ustawy o wypuszczaniu biletów skarbowych, który będzie w pierwszem czytaniu przedmiotem obrad posiedzenia Sejmu w dn. 8 bm. zawiera upoważnienie dla Ministra Skarbu do wypuszczania **biletów skarbowych w serjach z terminami płatności niedłuższemi niż 1 rok.** Ogólna suma każdocześnie znajdujących się w obiegu biletów skarbowych, nie może przekraczać **200 miljonów złotych.** Bilety skarbowe są wolne **od podatku od kapitałów i rent.** Bilety skarbowe mają wszelkie prawa papierów, posiadających bezpieczeństwo pupilarne i mogą być używane do lokowania kapitałów osób, pozostających pod opieką i kuratelą, jakoteż kapitałów fundacyjnych, kościelnych, korporacyj publicznych, kaucyj cywilnych i wojskowych. Bilety skarbowe nie podlegają działaniu ustawy z dn. 26. 7. 1919 roku o ustraconych tytułach na okaziciela, zgodnie z punktem 2 art. 13 tejże ustawy w brzmieniu ustawy z dn. 18. 10. 1921 roku. Bilety skarbowe ulegają przedawnieniu po upływie lat 10 od dnia ich płatności. Wszystkie inne warunki emisyj, a w szczególności wysokość oprocentowania, wysokość odcinków oraz termin wypuszczenia i płatności poszczególnych seryj biletów skarbowych ustala minister Skarbu w drodze rozporządzenia. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

W uzasadnieniu do tego projektu czytamy, że wieloletnia praktyka wykazuje, iż wpływy podatkowe w Polsce **rozkładają się nierównomiernie na poszczególne miesiące.** Ponieważ wydatki państwa są mniej-więcej jednakowe we wszystkich miesiącach, pierwsza połowa każdego roku, nawet przy **normalnej konjunkturze i zrównoważonym budżecie, wymaga finansowania.**

Za uruchomieniem tego rodzaju kredytu krótkoterminowego przemawiają w obecnym momencie zarówno względy budżetowe, jak i sytuacja instytucyj kredytowych, wykazujących znaczną płynność

Prześladowanie prasy polskiej w Niemczech

Wydawnictwu „Nowin" w Opolu dostarczono urzędowe pismo regencji na mocy którego od zaraz **aż do 17 bm. zostają zawieszone następujące trzy dzienniki: „Nowiny Codzienne", „Dziennik Raciborski" i „Głos Pogranicza i Kaszub".** Zawieszenie nastąpiło na podstawie dekretu prezydenta Rzeszy z dnia 28 lutego bb. z rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych z dnia 2 marca bm. **14-dniowy zakaz pozbawia całkiem codziennej prasy polskiej ludność polską na Śląsku Opolskim, Śląsku Dolnym, Pograniczu i Kaszubach. Po zawieszeniu „Dziennika Berlińskiego" i „Gazety Olsztyńskiej", jest to w Niemczech już trzeci zakaz obejmujący za jednym zamachem aż trzy gazety polskie.**

Okazuje się, że przyczyną zawieszenia jest umieszczenie w dn. 12 lutego odezwy Centralnego Komitetu wyborczego, w której wyrażono protest przeciwko podwyższeniu liczby podpisów potrzebnych pod listami wyborczemi do Reichstagu na 60000. Wydawnictwu „Nowin" zezwolono jedynie na umieszczenie komunikatu do czytelników następującej treści: — Wydawanie gazety jest zakazane, aż do 17 bm. włącznie.

Jedyny dziennik polski w Westfalji i Nadrenji, a mianowicie, wychodzący w Herne **„Naród" został również zawieszony na przeciąg 8 dni** za zamieszczenie odezwy wyborczej i artykułów w sprawie wyborów.

Reichstag w stajni!

Po spaleniu Reichstagu postanowiono, że nowowybrany parlament obradować będzie w świątyni ewangielickiej Poczdamu.

„Boersen Courier" jednak donosi, że zbór ewangelicki **wysunął szereg zastrzeżeń przeciw przenoszeniu obrad parlamentu Rzeszy do kościoła garnizonowego w Poczdamie.** Obecnie brana jest pod rozwagę ewentualność zebrania się Reichstagu w t. zw. **długiej stajni (!)** zbudowanej przez Fryderyka Wielkiego dla celów wojskowych

O kredyty dla kupiectwa

W ministerstwie skarbu odbędzie się konferencja poświęcona sprawom kredytów kupieckich. **W obradach wezmą udział** przedstawiciele ministerstw **skarbu,** przemysłu i handlu oraz naczelnych **zrzeszeń kupieckich**

Konferencja ma ustalić źródła możliwych obecnie **do uzyskania kredytów** dla kupiectwa **krótko i średnio terminowych.**

W związku z tem na terenie organizacyj kupieckich przygotowywany jest wniosek, który **ma być** postawiony na konferencji, a mianowicie **wznowienie** kredytów, udzielonych w swoim czasie **kupiectwu przez Państwową Kasę Oszczędności.**

Gdynia i Gdańsk

na targach w Pradze

W organizowanym przez Państwowy Instytut Eksportowy dziale polskim na Targach w Pradze **od dnia 19 do 26 marca** wezmą udział również **polskie porty** Gdynia i Gdańsk. Poza materjałem **informacyjnym,** świadczącym o handlowym rozwoju obu portów, znaczeniu ich dla handlowej **międzynarodowej** wymiany towarowej, uwidocznione zostaną możliwości rozwoju czesko—polskich stosunków handlowych na tle wykorzystania **portu w Gdyni,** jako bazy dla czeskiego handlu zamorskiego. Uwidoczniony zostanie również dotychczasowy udział Czechosłowacji w tranzycie przez oba nasze porty.

Z Sejmu

W środę dnia 8 bm. o godz, 16 odbędzie się plenarne posiedzenie Sejmu, Na porządku dziennym znajduje się 17 sprawozdań komisyjnych — **oraz 18** pierwszych pytań rządowych projektów **ustaw.**

Hitlerowscy teroryści

„Vossische Zeitung" donosi o następującym incydencie: Jeden z adwokatów wrocławskich wywiesił na dachu swego domu flagę o barwach republikańskich czarno-czerwono-złotych Narodowi socjaliści, mieszkańcy domu zażądali usunięcia flagi. Gdy adwokat odmówił temu **żądaniu, zaczęto oblegać dom.** Dowódca wezwanego pogotowia policyjnego zażądał **natychmiastowego** zdjęcia flagi o barwach republikańskich.

Linja kolejowa Śląsk — Gdynia

Szczegóły tymczasowej eksploatacji

W sprawie rozpoczęcia tymczasowej eksploatacji kolei Herby Nowe — Gdynia przez koleje państwowe na rachunek Francusko-Polskiego Towarzystwa Kolejowego, otrzymujemy następujące wyjaśnienia:

Jak wiadomo, Francusko-Polskie Towarzystwo Kolejowe zrealizowało pierwszą transzę emisji swych obligacyj w sumie 400 miljonów franków i za tę sumę przystąpiło w 1931 roku do budowy odcinka linji Śląsk — Gdynia między stacjami **Karsznica — Inowrocław.**

Południowy odcinek magistrali od Herb do Karsznic oraz północny odcinek od Nowej Wsi Wielkiej do Gdyni były już wybudowane poprzednio na **koszt skarbu polskiego, nie zostały jednak te dwa odcinki całkowicie wykończone.**

Gdy roboty koło budowy magistrali węglowej posunęły się naprzód do tego stopnia, że należało liczyć się z możliwością uruchomienia linji, stała się aktualna sprawa jej eksploatacji. Normalnie, oczywiście, miała ona być przeprowadzana przez Towarzystwo Francusko-Polskie. Niemniej jednak zaszły komplikacje z uwagi na trudności zrealizowania zobowiązań Towarzystwa co do drugiej transzy emisji jego obligacyj na rynku francuskim. Rynek ten, jak wiadomo, przeżywa od dłuższego już czasu ostry kryzys zaufania, utrudniający w bardzo znaczny sposób nawet emisje krajowych przedsiębiorstw, nie mówiąc już o przedsiębiorstwach, pracujących zagranicą, a w tym wypadku w Polsce. W tych warunkach spodziewana emisja II-ej transzy pożyczki kolejowej nastąpić nie mogła w terminie przewidzianym umową koncesyjną. Co więcej, również na skutek zupełnie anormalnych warunków finansowych we Francji, nie mogły się udać żadne projekty połowicznego załatwienia sprawy, które umożliwiłyby przejęcie przez Towarzystwo Francusko-Polskie eksploatacji nowowybudowanej magistrali węglowej.

W rezultacie po przeprowadzeniu pertraktacyj ustalono z Towarzystwem Francusko-Polskiem tego rodzaju modus vivendi, że tymczasowo przejmują eksploatację całej nowej linji kolejowej **Polskie Koleje Państwowe** z tem, że po pewnym czasie eksploatację tę **przejmie Towarzystwo Francusko-Polskie.** Ze swej strony Towarzystwo Francusko-Polskie zobowiązało się, że do końca r. b. **wykona wszystkie roboty dodatkowe,** jakich normalne funkcjonowanie linji wymaga, a ponadto zakupi od Polskich Kolei Państwowych lokomotywy i wagony, potrzebne dla eksploatacji. Roboty, jakie przeprowadzić ma Towarzystwo w r. b. określono na sumę 11 i pół miljona franków, koszt zaś lokomotyw na sumę 11,25 miljonów franków. Ponadto Towarzystwo Francusko-Polskie przekazuje do dyspozycji Polskich Kolei Państwowych sumę 3 i **pół miljona franków na fundusz obrotowy,** który będzie zwrócony Towarzystwu z chwilą przejęcia przezeń eksploatacji.

Otwarcie magistrali węglowej

Grono uczestników uroczystości: Stoją od strony lewej: dyr. Koehl, naczelny dyrektor Banque des Pays du Nord, hr. Cosse de Brissac, wiceprezes koncernu Schneider et Co., p. minister Komunikacji inż. Butkiewicz. oraz wiceminister komunikacji inż. Gallot.

Pomorze w ofiarnej pomocy bezrobotnym

Wszechstronna akcja pomorskiego Komitetu

Akcję pomocy bezrobotnym prowadzoną ubiegłej zimy przez Komitet dla spraw bezrobocia podjęły w okresie bieżącej zimy 1932-33 komitety lokalne, a mianowicie Komitet Wojewódzki Funduszu Pomocy Bezrobotnym oraz 16 komitetów powiatowych i 3 komitety miejskie w Gdyni, Grudziądzu i Toruniu.

Środki na zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych bezrobotnych i ich rodzin dostarczane są z czterech zasadniczych źródeł: dobrowolnych ofiar społeczeństwa, dotacji samorządowych, subwencyj Komitetu Naczelnego F. P. B., oraz subwencyj rządowych.

Zrozumiałem jest, że wobec ogólnego kryzysu gospodarczego, świadczenia społeczeństwa i samorządu pomorskiego nie mogą być znaczne. W konsekwencji tego subwencje ze źródeł centralnych F. P. B. są w bieżącym roku znacznie większe niż w zeszłym. Subwencje ze źródeł centralnych w okresie sprawozdawczym t. j. od 15 września 1932 r. do 1 marca 1933 r. przedstawiają się następująco:

POMOC W NATURZE.

Akcja pomocy bezrobotnym zapoczątkowała w jesieni 1932 r. akcja ziemniaczana. Na ten cel wyasygnował Naczelny Komitet F. P. B. 177.193,94 zł, za którą zakupiono u rolników pomorskich zgórą 5000 ton ziemniaków jadalnych. Prócz tego komitety lokalne zebrały względnie zakupiły we własnym zakresie i własnemi środkami zgórą 400 ton ziemniaków.

Jedną z najpoważniejszych form pomocy w naturze jest zaopatrywanie komitetów lokalnych przez Kom. Nacz. F. P. B. **w mąkę żytnią**, przeznaczoną na wypiek chleba dla bezrobotnych, w pewnej części również na potrawy mączne i zaprawę do potraw. W okresie sprawozdawczym **otrzymało Pomorze 1215 ton mąki żytniej wartości 285.525 zł.** Z akcji mącznej korzystają wszystkie powiaty i miasta wydzielone. Prócz tego rozdano w okresie świątecznym 15 ton mąki pszennej wartości 5100 złotych.

Na akcję dożywiania dzieci bezrobotnych przeznaczył Nacz. Kom. F. P. B. 20 ton **cukru wartości 16.900 zł**, którym obdzielono wszystkie Komitety lokalne. Z części cukru ofiarowanego bezpłatnie przez Radę Naczelną Polskiego Przemysłu Cukrowniczego wyprodukowano dla Pomorza na zlecenie Nacz. Kom. F. P. B. mieszankę **kawowo-cukrową** dla bezrobotnych oraz ich rodzin, w ilości **440** skrzyń po 1000 kostek 50-gramowych w każdej skrzyni, ogólnej wartości 17.626,80 zł.

Bardzo wydatną jest pomoc opałowa. W okresie sprawozdawczym otrzymało Pomorze od Nacz. Kom. F. P. B. **9175 ton węgla wartości 284.425 zł.** Węgiel ten dostarczony został nawet do mniejszych ośrodków bezrobocia, tak, że sieć odbiorcza węgla na Pomorzu wynosiła około 60 miejscowości.

Subwencje zatem Naczelnego Komitetu w formie **produktów w naturze** przedstawiają za okres sprawozdawczy ogólną wartość **786 tys. 770,74 zł.**

ŚWIADCZENIA PIENIĘŻNE.

W gotówce otrzymał Komitet Wojewódzki od Naczelnego Komitetu 364.500 zł (prócz wykazanej wyżej sumy na zakup ziemniaków), prócz tego wpłynęła bezpośrednio na ręce Komitetu Wojewódzkiego kwota 2.626.77 zł tytułem dobrowolnych składek ofiarowanych przez pracowników kolejowych oraz pocztowych na terenie Pomorza, tak, że ogółem otrzymał Komitet Wojewódzki **w gotówce kwotę 367.126,77 zł.** Ogółem więc dysponował Komitet Wojewódzki w okresie sprawozdawczym gotówką i produktami wartości **1.153.897,51 zł.**

Przy udzielaniu bezrobotnym świadczeń ze strony Komitetów obowiązuje, tak jak zresztą i w roku ubiegłym, bezwzględna zasada „nic darmo", t. j. bezrobotny obowiązany jest wzamian za każde, nawet najmniejsze świadczenie Komitetu, odpracować przy robotach użyteczności publicznej taką ilość godzin, jaka odpowiada szacunkowej wartości świadczeń Komitetu według przeciętnej miejscowej taryfy dla robotników niewykwalifikowanych. Jak już na wstępie wspomniano, przy zatrudnianiu bezrobotnych współdziałają również fundusze państwowe, przyczem przyznawanie i kontrola nad wydatkowaniem tych funduszów odbywa się w bezpośrednim zarządzie państwowym, a plan robót publicznych finansowanych z tych funduszów zatwierdzają centralne władze państwowe. W tych to robotach współdziałał Komitet Wojewódzki w okresie sprawozdawczym sumą 90.000 zł.

Natomiast do bezpośredniej dyspozycji Komitetów lokalnych na zatrudnienie bezrobotnych przekazał Komitet Wojewódzki kwotę 203.000 zł. Na pokrycie zaś kosztów przewozu produktów ofiarowanych przez Nacz. Kom. z miejsc załadowania (kopalnia, młyn, cukrownia) do miejsca odbioru produktu przez odnośny Komitet — przekazał Komitet Wojewódzki ogółem kwotę 61.269,62 zł.

BEZ KOSZTÓW ADMINISTRACYJNYCH.

Tytułem kosztów wypieku chleba z mąki żytniej, ofiarowanej przez Nacz. Kom., przekazał Komitet Wojewódzki Komitetom lokalnym kwotę 4.617,15 zł.

Zatem pozostałość gotówki Komitetu Wojewódzkiego w dniu 1 marca 1933 r. wynosi 8.240 zł i przeznaczona jest na pokrywanie bieżących rachunków za przewóz produktów oraz wypiek chleba.

Kosztów administracyjnych Komitet Wojewódzki wogóle nie ma, ponieważ cały aparat biurowy (lokal, personel, artykuły piśmienne i t. p.) udzielony został Komitetowi przez p. Wojewodę bezpłatnie do dyspozycji. Rachunkowość Komitetu Wojewódzkiego prowadzi bezpłatnie Biuro Obwodowe Funduszu Bezrobocia w Toruniu na podstawie porozumienia między Dyrekcją F. P. B. oraz F. B., któremu też Biuro to bezpośrednio podlega, oczywiście bez uszczerbku dla praw w tym względzie Komisji Rewizyjnej Komitetu.

Zbiory dokonane we własnym zakresie bezpośrednio przez Komitety lokalne od początku bieżącej akcji do końca stycznia 1933 roku, przedstawiają się według raportów tychże Komitetów następująco: zebrano produkty wartości 52.597,32 zł, gotówką 98.243,21 zł, razem 150.840,53 zł, co stanowi 20 procent subwencyj udzielanych w okresie sprawozdawczym przez Naczelny Komitet, którego zatem udział w akcji pomocy bezrobotnym na Pomorzu wynosi 80 procent.

Uroczyste otwarcie Wystawy Pomorskiej Sztuki Fotograficznej w Grudziądzu

Protektorem wystawy jest Wojewoda Pomorski p. Kirtiklis

Wystawa mieści się w olbrzymich salach Towarzystwa w Rynku.

Wczoraj o godz. 1 w południe odbyło się w Grudziądzu uroczyste otwarcie Pomorskiej Wystawy Sztuki Fotograficznej. W uroczystości otwarcia wystawy wzięli udział liczni przedstawiciele władz, urzędów, towarzystw oraz licznie przybyli goście z poza Grudziądza.

Na wstępie uroczystości prezes Towarzystwa **p. Hanczewski** po powitaniu gości wygłosił dłuższe przemówienie na temat znaczenia fotografji amatorskiej, podkreślając przytem spójnię jaka łączy — dzięki umiłowaniom sztuki fotograficznej — wszystkich polskich fotografów-amatorów, czego wyrazem jest **urządzona w Grudziądzu wystawa, w której biorą udział fotografowie amatorzy nieomal z całej Polski.**

Następnie przemówił prezes Zw. Towarzystw Fotograficznych **p. kpt. Wojciechowski** z Warszawy, oraz prezes Tow. Miłośników Fotografji **p. Landowski** z Torunia.

Po przemówieniach p. prezes Hanczewski poprosił obecnego p. starostę **Niepokulczyckiego** o dokonanie otwarcia Wystawy.

Po dokonaniu otwarcia Wystawy p. Starosta w towarzystwie **p. Prezydenta Włodka**, prezesa Kossjora i inn. oprowadzani przez kierownika Wystawy **p. Waltera** zwiedzili Wystawę, **wyrażając podziw i uznanie tak dla poszczególnych wykonawców fotografji jak również dla organizatorów Wystawy.**

Całość Wystawy przedstawia się niezwykle dodatnio. Ogółem na Wystawie znajduje się **około 500 zdjęć** i to nietylko z Pomorza, ale również z innych miast Polski jak: **Warszawy, Poznania, Lwowa, Wilna, Zakopanego itd.**

Wystawa potrwa do dnia 26 marca br.

Zjazd naczelników pomorskich Urzędów Skarbowych w Grudziądzu

W dniach 3 i 4 marca odbywał się w Grudziądzu zjazd naczelników Urzędów Skarbowych z całego Pomorza. Zjazd obradował w sali Rady Miejskiej w Ratuszu.

Celem zjazdu było omówienie gospodarczych potrzeb Pomorza oraz usprawnienie toku prac władz skarbowych i organów wykonawczych.

Zjazdowi przewodniczył prezes Izby Skarbowej w Grudziądzu p. Kossjor, przy udziale naczelnika II Wydziału Izby Skarbowej p. Krzewskiego oraz kierowników poszczególnych oddziałów w wydziale II Izby Skarbowej pp: radcy Żyreńskiego, Hoschka, Gordona, lustratora urzędów p. Szulca, p. Niedźwieckiego i innych.

W zjeździe brał udział również naczelnik V Wydziału Izby Skarbowej w Grudziądzu p. Rozborski.

Obrady zjazdu stały na niezwykle wysokim poziomie i były wyrazem **zrozumienia obecnej sytuacji gospodarczej Pomorza oraz niezwykle życzliwego ustosunkowania się tak władz skarbowych jak i poszczególnych urzędników do miejscowego społeczeństwa w wspólnej pracy dla dobra Państwa i całego społeczeństwa.**

Skuteczna rada

Lepiej jest nie palić papierosów, aniżeli palić — mówią ludzie ostrożni, a nieraz nawet tacy lekarze, którzy sami są nałogowymi palaczami. Niedawno nawet rozwinęła się oryginalna dyskusja na łamach czasopism ukraińskich na tle zaprzysięgania ludności przeciw paleniu tytoniu, Oto jedno z czasopism zdradziło, że redaktorzy i wydawcy pisma, zaciekle propagującego wstrzemięźliwość tytoniową, sami są nałogowymi palaczami. Jest to zresztą zupełnie zrozumiałe. Łatwiej jest komuś radzić, niż samemu zgodnie z tą radą czynić. Lekarz który wziął honorarjum za wizytę ma spokojne sumienie, gdy zalecił pacjentowi abstynencję. Ojciec ma swoją rację, gdy radzi potomkowi nie palić ze względów oszczędnościowych i zdrowotnych. Ale sami palą. Bo to jest nałóg najbardziej rozpowszechniony.

Nie wdając się więc w dyskusje zasadnicze, jedno wszakże stwierdzić należy: należy wiedzieć, jak i co palić. W tym kierunku zasługuje na uwagę nowe czasopismo pn. „Wiadomości Tytoniowe" (Nowy Świat 4 Warszawa) które prócz zarządzeń dotyczących kupców tytoniowych, wprowadziło bardzo użyteczny dział porad dla palaczy. W Nr. 1 z dnia 5 bm. np. radzi palić papierosy w bibułce samotlącej a nie natłuszczanej, czyli gasnącej, gdyż bibułka samotląca spalając się sama szybciej od tytoniu, jest o tyle hygjeniczniejsza że nie wciągamy do płuc dymu z papieru, zawierającego uboczne szkodliwe produkty. Szczególnie szkodliwe jest — twierdzą fachowcy — parokrotne zapalanie papierosa z natłuszczaną bibułką, bowiem przy pierwszem pociągnięciu wchłaniamy dym z spalającej się wolno czarnej obwódki papierosowej.

Do tych spraw jeszcze wrócimy dając czytelnikom możliwie praktyczne w tym względzie rady.

M. C.

Składki ogniowe w gminach

Według doniesień Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w całym szeregu wypadków stwierdzono przetrzymywanie przez gminy składek z tytułu ubezpieczenia od ognia Podobne postępowanie gmin narusza interes publiczny uniemożliwiając Powszechnemu Zakładowi Ubezp. Wzaj. wykonywanie jego obowiązków ustawowych — wypłaty ubezpieczonym odszkodowań. Jednocześnie przetrzymywanie obcych sum przez związki komunalne podrywa ich autorytet i powagę Wobec tego minister spraw wewnętrznych w specjalnym okólniku do wojewodów zalecił by:

w każdym wypadku przetrzymania przez związek komunalny składki ogniowej pociągać do odpowiedzialności dyscyplinarnej winnych takiego przetrzymania

w wypadku zużycia składki ogniowej na własne cele związku komunalnego — pociągać winnych do odpowiedzialności karnosądowej niezależnie od odpowiedzialności dyscyplinarnej.

Wywóz zwierzyny do Francji

Według opracowanych ostatnio danych statystycznych, wywóz zwierzyny polskiej do Francji wyniósł w roku ubiegłym 64700 kg, wartości 349.000 frs., podczas gdy w roku poprzednim wywieźliśmy do Francji tego artykułu tylko — 19,600 klg., wartości zaledwie 162,000 frs.

Wywóz zwierzyny do Francji w roku b. rozpoczął się we wrześniu i osiągnął największy stopień nasilenia w listopadzie i grudniu. Ilościowo najwięcej wywieźliśmy zajęcy wartościowo jednak pierwszą pozycję w tym wywozie stanowiły kuropatwy i bażanty. Pozatem mniejsze pozycje stanowią sarny których wywieziono w roku ubiegłym do Francji około 900 kg królikі 1600 kg i dzikie kaczki.

Zdaniem rzeczoznawców wywóz zwierzyny do Francji będzie się rozwijał dalej pomyślnie pożądane jest jednak ścisłe przystosowanie się eksporterów tego artykułu do wymagań rynku odbiorczego.

Opłaty od zawodów na rzecz Funduszu Pracy

Wobec zgłoszenia na posiedzeniu połączonych komisyj senackich skarbowo-budżetowej i gospodarstwa społecznego poprawki do projektu BBWR. o funduszu pracy, która nakłada opłaty na rzecz tego funduszu od amatorskich zawodów sportowych, Związek Związków Sportowych — Polski Komitet Olimpijski interwenjował natychmiast u referenta projektu sen. Iwanowskiego oraz u członków komisyj senackich. Interwencja ZZS. i Komitetu Olimpijskiego nie odniosła skutku. Połączone komisje uchwaliły poprawkę, która spowoduje obciążenie amatorskich zawodów sportowych opłatami. Opłaty te wynoszą: za bilet w cenie od 1 złotego — 5 gr., od 1 — 2 zł. — 10 gr., od 2 — 3 zł. — 20 gr., od 3 — 4 zł. — 30 gr. od 3 — 5 zł. — 40 gr., i powyżej 5 zł. — 50 gr.

165 pasażerów na „Pułaskim"

Statek Linji Gdynia — Ameryka, powrót którego do Gdyni spodziewany jest w dniu 8 bm., wypłynął z Nowego Jorku dnia 24 lutego, a dnia 26 lutego zawinął do Halifaxu, zabierając tu i tam pasażerów oraz ładunek. Ogółem na pokładzie statku znajduje się 165 pasażerów, 376 worków poczty i 449 ton towarów. Wśród pasażerów zasługują na wymienienie p. Tadeusz Bujnowski, konsul R. P. w Chicago, ks. Konieczka, misjonarz z Afryki i ks. Miklaszewski z parafji polskiej w Bridgeport.

KRONIKA

wtorek 7 marca

BYDGOSZCZ

Kalendarzyk rzym.-kat.

Poniedziałek Wiktora
Wtorek Tomasza

— **Dyżur** nocny aptek do niedzieli dnia 12 bm. włącznie pełnią: Apteka Centralna, ulica Gdańska 27, tel. 9-94 i Apteka pod Lwem, Okole, Grunwaldzka 37, tel. 1-91.

TEATR MIEJSKI.

„Faust" i „Straszny Dwór" w wykonaniu artystów opery warszawskiej ukaże się w poniedziałek i we wtorek wieczorem w Teatrze Miejskim. Na czele solistów pp. Karwowska, Lenczewska, Murawska, Popławski, Weisis, Wiśniewski, Wraga, Trembicki i Żuczkowski. Własna orkiestra z prof. Lewingierem i własny chór. Bilety są już w rozsprzedaży.

REPERTUAR KIN.

Apollo: najwspanialsze arcydzieło polskiej kinematografji, osnute na tle powieści Żeromskiego pt. „Uroda życia". W rolach głównych gwiazdy i gwiazdory ekranu z Norą Ney, Samborskim, Brodziszem, Bodem i in. na czele. Ponadto doborowy nadprogram.

Bałtyk: „Na ognistym smoku", oraz komedja z Pat i Patachonem.

Kristal: wielki reportaż szpiegowski o niezwykle emocjonującej treści, którego akcja trzyma widza w stałem napięciu nerwów pt. „Pod fałszywą flagą". Obraz ten przewyższa wszystkie dotąd widziane tego rodzaju filmy. Ponadto doborowy nadprogram, z aktualnym tygodnikiem Foxa.

Marysieńka: „Król Królów".

Nowości: „Blond Venus" i nadprogram.

Rewja: „Indyjski grobowiec".

Z miasta

— **Organizacja Przysposobienia Wojskowego Kobiet** komunikuje, że w środę dnia 8 bm. odbędzie się o godz. 18 w świetlicy Jagiellońska 15 zebranie informacyjno-towarzyskie. Obecność wszystkich członków jest konieczna.

We wtorek dnia 7 bm. o godz. 18 i pół wykład ratownictwa pożarnicznego w gmachu straży ogniowej ul. Pomorska.

— **Związek Podoficerów w stanie spoczynku.** Miesięczne zebranie odbędzie się w poniedziałek 6 bm. w lokalu pod Lwem o godzinie 19 przy ul. Marszałka Focha. Komplet członków konieczny.

— **Tow. Powstańców i Wojaków Bydgoszcz Szwederowo.** Nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 11 marca br. w lokalu drh. Kolodzieja o godzinie 19 z następującym porządkiem obrad.

Przyjęcie statutu O. K. VIII. Wybór zarządu w myśl statutu O. K. VIII i wybór komisji 10-cio lecia

— **Związek Powst. i Woj. O. K. 8** placówka I-sza podaje do wiadomości, iż zebranie plenarne odbędzie się w dniu 6 marca bm. o godzinie 20 w Hotelu Lengninga przy ul. Długiej.

— **„Oaza", ul. Pomorska 19.** Zawsze ruchliwa dyrekcja w osobie p. Grabowskiego chcąc dać swym stałym i przejezdnym gościom prawdziwą uciechę artystyczną zaangażowała do swego przedsiębiorstwa, dancingu „Oaza" zespół artystów scen warszawskich i krakowskich, pod art. kier. artysty Eustachego Odrobińskiego, w którego zespole jest m. in. tak dobrze zgrany zespół znanego baletu scen warszawskich, M. Karczewskiego. Orkiestra pod kier. W. Viertla. Początek programu o godz. 10. Wstęp wolny, ceny przystępne.

Zebranie XXIII. Koła B. B. W. R.

W lokalu przy ulicy Świętojańskiej 10 przy licznym udziale członków i przedstawiciela Rady Grodzkiej BBWR p. inż. Ballanta odbyło się miesięczne zebranie XXIII Koła BBWR urzędników Izby Kontroli Rachunkowej Poczt i Telegrafów, na którym kmdt. Legjonu Młodych p. inż. Mysłakowski wygłosił aktualny referat pt. „Znaczenie Pomorza i Gdyni dla Państwa Polskiego".

Muzeum Miejskie przygotowuje wystawę zbiorową prof. Lewańskiego

Obecna licznie zwiedzana interesująca wystawa ilustracyj i karykatur współczesnych artystów polskich zbliża się ku końcowi. Wystawa zostanie zamknięta w niedzielę 5 bm. Od przyszłego tygodnia rozpoczynają się przygotowania do wystawy zbiorowej prof. Bolesława Lewańskiego artysty malarza z Bydgoszczy.

Uroczyste otwarcie i poświęcenie świetlicy

w Miejskiem Gimnazjum im. Kopernika

Szkoła dzisiejsza, zwłaszcza polska, ma zadanie nietylko wykształcić młodzież, lecz przygotować ją do przyszłej pracy dla dobra ogółu, Państwa. Potrzeba wychowania obywatela nasuwa się tem więcej, że starsze pokolenie, urodzone w niewoli, nie zdaje sobie często sprawy z obowiązków, jakie ciążą na niem, że chociaż już w Polsce Wolnej, w duszach jest jeszcze niewolnikiem, do przeszłości stale nawiązującym.

Poważnym czynnikiem w przysposobieniu obywatelskiem jest świetlica. Spełnia ona rolę nietylko w szkole, ale i w pracy pozaszkolnej; bardzo wiele organizacyj społecznych uznało jej potrzebę i wprowadziło w swoje ramy organizacyjne, skupiając tu całokształt pracy oświatowej i wychowawczo obywatelskiej.

Władze szkolne ostatnio położyły silny nacisk na organizację świetlic Kuratorjum Okręgu Szkolnego w Poznaniu organizuje specjalne konferencje, na których nad sprawą świetlic zastanawiają się wychowawcy. Ostatnio taka konferencja pod przewodnictwem p. Wizytatora Tarnawskiego odbyła się w Bydgoszczy.

Miejskie Gimnazjum im. Kopernika dało przykład, jak bardzo rozumie potrzebę świetlicy; przy pomocy Koła Rodzicielskiego stworzono w szybkim tempie miłą i przytulną ostoję, której poświęcenie odbyło się w niedzielę ubiegłą o godz. 12.

Przybyli na tę uroczystość przedstawiciele władz państwowych szkolnych, miejskich, rodzice i młodzież. Kuratorjum O. Szk. reprezentował p. dyr. Mazurkiewicz, Magistrat p. radca Mencel, zrzeszenie dyrektorów p. dyr. Polakowski.

Po odegraniu marsza przez orkiestrę szkolną krótkie przemówienie wygłosił p. dyr. Dr. Łabendziński, dziękując wszystkim, którzy przysłużyli się do stworzenia tego dzieła.

Następnie przemówił przedstawiciel Kuratorjum O. Szk., wydelegowany przez p. wiz. Tarnawskiego, p. dyr. Mazurkiewicz. Stwierdził on, że w świetlicy mają się wykuwać w swobodnej i radosnej atmosferze charaktery przyszłych dojrzałych obywateli Państwa. Przemawiali poza tem p. radca Mencel, dyr. Polakowski, dyr. Woda, prezes Koła Rodzicielskiego i uczeń Andruszkiewicz.

Z auli obecni udali się do świetlicy, gdzie poświęcenia dokonał ks. prefekt Zakładu A. Różek.

Następnie wszyscy zebrani obejrzeli dwie pięknie i artystycznie urządzone sale świetlicy.

Pozwolono i młodzieży przez chwilę nacieszyć się nowością dla niej stworzoną, by pracując i bawiąc się wytworzyła z siebie typ takiego obywatela, dla którego Państwo będzie najwyższem prawem.

Jak Bydgoszcz uczci dzień Imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego?

W sali obrad Sejmiku powiatowego, odbyło się zebranie Komitetu organizacyjnego uroczystości imienin Marszałka Józefa Piłsudskiego, w którem wzięło udział zgóra 60 przedstawicieli różnych władz, organizacyj społecznych, związków i towarzystw.

Zebranie zagaił prezes Zw. Legjonistów Polskich dr. Eugenjusz Czaykowski — witając p. Starostę dr. Nowaka, reprezentanta d-cy Dywizji mjr. Kosierowskiego, prezesa Rady Okręgowej BBWR dr. Szymanowskiego, prezesa Dyrekcji P. i T. Stojewskiego, prezesa Sądu Okręgowego Żółkwę, nacz. Sądu Grodzkiego Pogodę, prezesa Podokręgu Z. S. dyr. Czaczkę, prezeskę „Rodziny Wojskowej" p. Meyerową, dyrektora Izby P. H. Weisłę, prezesa Izby Rzemieślniczej Grześkowiaka, prezesa Zw. Weteranów mec. Brzeskiego, prezesa Okr. Zw. Lekarzy dr. Wieckiego i w. in.

Zkolei przewodniczący zebrania p. Starosta dr. Nowak odczytał zgrubsza opracowany program uroczystości, który przyjęto bez zastrzeżeń. Program ten obejmować będzie: dn. a 18 marca b. r. — o godz. 18,30 capstrzyk Garnizonu na Starym Rynku im. Marszałka Piłsudskiego, o godz. 20-tej wykład p. gen. Thommeé w Kasynie 62 p. p. dla kierowników ruchu P. W. społecznego i obywatelskiego w Bydgoszczy, o godz. 22-giej raut w salonach Podchorążówki, urządzony przez Oddział Zw. Legjonistów Polskich.

Dnia 19 marca b. r. o godz. 7-mej pobudka, o godz. 10 solenna msza św. polowa, pochem defilada wojska, organizacyj P. W. i hufców szkolnych na Placu Wolności, zaś o godz. 12-tej uroczysta akademja w Teatrze Miejskim z nader pięknym i urozmaiconym programem. Po południu odbędą się akademje zorganizowane przez Radę Grodzką BBWR w „Strzelnicy", Związek Strzelecki w Resursie Kupieckiej, oraz przez inne organizacje na przedmieściach.

Wieczorem o godz. 20-tej nastąpi w Teatrze Miejskim przedstawienie galowe, na które złożą się najcenniejsze utwory A. Fredry.

Dekoracji gmachu teatralnego zewnątrz i wewnątrz podjęła się „Grupa Plastyków Pomorskich".

Nad techniczną stroną przygotowania uroczystości pracuje już Komitet Wykonawczy, w skład którego wchodzą pp.: dr. Czaykowski, inż. Lisiecki, inż. Wdzięłoński, p. majorowa Meyerowa, dyr. Stoma, kpt. Krajewski, inż. Schmidt, kpt. Kalita, red. Dobrostański i art. mal. Feliks Krassowski.

Społeczeństwo w trosce o tężyznę moralną i fizyczną młodego pokolenia

(Z walnego zebrania Koło Przyjaciół Harcerstwa)

Ub. piątku odbyło się w sali posiedzeń Magistratu doroczne walne zebranie bydgoskiego Koła Przyjaciół Harcerstwa na którem licznie zgromadzeni członkowie, oraz przedstawiciele pokrewnych organizacyj i sympatycy, zapoznali się z całorocznym dorobkiem Koła ujętym w ramach kilkunastu sprawozdań.

Obrady zagaił przewodniczący Koła p. wice prezydent miasta dr. *Chmielarski*, który jednocześnie na propozycję zgromadzonych, objął urząd marszałka zebrania.

Po odczytaniu przez sekretarza p. dyr. Matuszewskiego protokółu z ostatniego walnego zebrania, nastąpiły sprawozdania, które składali pp. dr. Chmielarski — jako przewodniczący Koła, dyr. Matuszewski — jako sekretarz, prof. *Timler* — jako kmdt. drużyn harcerskich, *Depkówna* jako kmdt. hufca żeńskiego, *Zamiarowa* jako skarbniczka, ks. prof. *Ziętarski* — jako kapelan.

Caloroczna działalność Koła Przyjaciół Harcerstwa, była jedną ciągłą akcją opieki nad zgórą 2000 rzeszą młodzieży, skupionej pod sztandarem, na którym widnieje hasło: „Ojczyzna, — Nauka, Cnota" młodzieży — która za najwyższy cel swojego życia obrała sobie służbę Bogu, Ojczyźnie i bliźnim. Specjalną pieczołowitością otaczał Zarząd Koła każdą imprezę letnią harcerzy, pomagając im do realizowania pożyteczńych zamierzeń. Dzięki tej pomocy, wielu bydgoskich harcerzy spędziło wakacje na koloniach i w obozach, niejednokrotnie w najdalszych okolicach naszego kraju, jak na Wileńszczyźnie, — Pokucia, w górach i nad morzem. Odpoczywając zdala od miast, na łonie natury — harcerze uzupełniali swe wykształcenie przez zapoznawanie się z ratownictwem gazownictwem — a nawet niektórzy z nich przeszli kursy szybownictwa szkolnego.

Wybitną pomoc w tej milej, acz trudnej opiece, nad rozwojem i życiem harcerskiem, znalazło Koło Przyjaciół u władz wojskowych i Przysposobienia Wojskowego, które zawsze i chętnie każdą akcję Koła, jak i samych harcerzy popierały. Za tę wlaśnie owocną współpracę, — przewodniczący Koła złożył na ręce obecnego na zebraniu kmdt. WF i PW. por. *Lindnera*, dla władz wojskowych i Obw. Komendy PW gorące podziękowanie.

Dalsze wysiłki KPH szły w kierunku zapewnienia każdej drużynie własnej świetlicy, które jako główne ogniska, ruchu harcerskiego niezbędne są do racjonalnej i wydajnej pracy. — Część tych zamierzań, po przezwyciężeniu szeregu trudności została już zrealizowana, część jednak czeka na urzeczywistnienie w roku bieżącym.

Wzruszającym momentem były podziękowania przedstawicieli drużyn harcerskich składane zarządowi Koła przez kom. drużyn prof. Timlera, druż. 7-mej Eug. Szulca i in.

Zarząd na rok bieżący ukonstytuował się w składzie następującym: p. dr. *Chmielarski* — jako przewodniczący oraz jako członkowie pp. dyr. *Matuszewski, Zamiara, Zamiarowa, inż. Lisiecki, Zorembina, Chmielarska, Kwiatkowska*, oraz reprezentanci Kół Rodzicielskich i KPH przy drużynach. Z pism polskich reprezentowany był na zebraniu jedynie „Dzień Bydgoski".

Wykradli rower przez okno

Wczorajszej nocy włamali się do mieszkania instalatora Hereszkowicza zam. przy ulicy Długiej nr. 72 jacyś nieznani sprawcy którzy jakkolwiek nie dokonali żadnej inowacji złodziejskiej to jednak — przyznać trzeba — wzbogacili i tak bogaty repertuar występów" bydgoskich włamywaczów o jeden oryginalny numer.

Otóż nocni rycerze wytrycha nie mogąc w żaden sposób uporać się z doskonale opatrzonym zamkiem od drzwi z ulicy Pod Blankami nr. 67 wydusili w przyległem oknie szybę przez którą już bez większych trudności dostali się do wnętrza. Po zapakowaniu upatrzonych przed miotów włamywacze ponownie usiłowali otworzyć drzwi tym razem od wewnątrz lecz gdy i to im się nie powiodło — wyszli przez okno zabierając z sobą lup do którego należał także rower męski nr. rej. 3127. Pozatem zabrali oni 1 serwis na 6 osób skórzaną teczkę oraz szereg innych przedmiotów codziennego użytku nieokreślonej dotychczas wartości.

Liga Morska i Kolonjalna — dziękuje

Zarząd Ligi Morskiej i Kolonjalnej ma zaszczyt podziękować JWPaniom Dr-wej Kuczakowej, Krysztoforowiczowej, Dr-wej Mierzwińskiej, S hlinglerównie i Stojowskiej za łaskawy udział w pracach Komitetu Balu Morskiego i przy kasie wejściowej. JWPanom art. dramat. Cirinowi i por. Kozika — za kierownie tancami, JWPanom art. malarzowi Rupniewskiemu za pomoc przy dekoracji sali, Dyrekcji Teatru Miejskiego, Harcersk. Drużynie Morskiej i firmie „Be—De—Te" za wypożyczenie przedmiotów dekoracyjnych. Równocześnie dziękuje JWPanu Dyrektorowi Wasilewskiemu za łaskawe patronowanie zabawie tanecznej oddziału Ligi Morsk. i Kol. Liceum Handlowego i szkół średnich.

Prezes: (—) Dr. Cz. Wieckl.
Sekretarz: (—) R. Górski.

Samobójstwo staruszki

Onegdaj popełniła samobójstwo przez powieszenie się 68 letnia wdowa Adela Kurkiewiczowa zam. przy ulicy Średniej nr. 10. Desperatka odebrała sobie życie w pokoju w czasie nieobecności domowników.

Powód rozpaczliwego kroku nie jest znany nawet dla rodziny i najbliższych znajomych.

Zwłoki odstawiono do kostnicy przy ulicy Szubińskiej.

Z sali sądowej
Taki młody i już zepsuty

Przed Sądem Okręgowym w Bydgoszczy odpowiadał 19 letni robotnik z Królikowa pow. Szubin Czesław Kotlarski, który dopuścił się gwałtu na dwu 9 letnich dziewczynkach.

Wobec przyznania się oskarżonego do winy, jego młodego wieku i okazanej skruchy, sąd wymierzył mu stosunkowo łagodną karę 2 lat więzienia.

Szubin

— *Zebranie BBWR.* Przed kilku dniami odbyło się miesięczne zebranie miejscowego koła BBWR które zagaił p. burmistrz Grus — Z kolei wiceprezes Rady Grodzkiej z Bydgoszczy p. Kolakowski wygłosił obszerny referat polityczny o „konieczności silnej władzy w Polsce". Po referacie wyłoniła się obszerna dyskusja w której zabierali głos pp. starosta Dąbrowski, burmistrz Grus, Wenta i in. Podczas obrad omówiono szereg spraw ogólnych i organizacyjnych.

— *Reorganizacja Tow. Hodowli Gołębi Pocztowych.* Podczas walnego zebrania przyjęto nowy regulamin, w myśl którego Tow. H. G. Poczt. funkcjonuje obecnie jako sekcja hodowli gołębi przy Związku Strzeleckim. Przewodniczącym sekcji został wybrany jednogłośnie p. burmistrz Grus

Jeszcze nie doceniają znaczenia P. W. i W. F.

Posiedzenie Sejmiku Powiatowego w Tczewie

Dnia 27 lutego br. odbyło się posiedzenie Sejmiku Powiatowego w Tczewie.

Najwyższą dysputę i walkę wywołało ustalenie budżetu powiatowego na rok 1933/34. — W dziale tym przedewszystkiem został zaczepiony przez przedstawiciela Stronnictwa Narodowego p. Gogołkiewicza dodatek dla przewodniczącego Wydziału Powiatowego. Pomimo tego jednak, na skutek rzeczowych wyjaśnień przedstawionych przez p. nacz. Goca z Gniewu, dodatek został uchwalony. Zaznaczyć należy, że przy omawianiu powyższego punktu p. Starosta opuścił salę, nie chcąc członków Sejmiku krępować swoją obecnością w wypowiadaniu swych myśli i zdań.

Tak samo bez skutku został zaczepiony i dodatek dla zastępcy przewodniczącego. W dalszym ciągu tego punktu porządku dziennego, uposażenie dla pracowników Wydziału uchwalono bez zmian, postanowiono natomiast wypowiedzenie umowy buchalterce kontraktowej p. Piękównie Helenie.

Przy obradach nad środkami lokomocji zblokowana opozycja zaatakowała sumę przewidzianą na utrzymanie samochodu i szofera. Dopiero po wytłumaczeniu obecnym przez p. Starostę, p. mec. Ćwiklińskiego, p. nacz. Goca i p. inż. Lambora, że w razie nieuchwalenia powyższej sumy, nietylko samo wynajmowanie taksówek będzie powiat kosztowało drożej, lecz i w dodatku zamiast obecnego szofera wykonywującego obecnie wszelkie prace techniczne, musianoby zakontraktować specjalnego ślusarza lub montera, preliminowany wydatek całkowicie uchwalono.

W dalszym ciągu obrad uchwalono dotacje dla Bratniej Pomocy Zrzeszenia Studentów Polaków na Politechnice Gdańskiej, a następnie uchwalono subwencję na utrzymanie Powiatowego Sądu Przemysłowego w wysokości 1.500 zł. Subwencja ta o tyle jest ważną, ponieważ oznacza dalsze utrzymanie wymienionej instytucji.

Na umożliwienie praktyki samorządowej dla absolwentów prawa i ekonomji uchwalono sumę 1.000 zł.

Gorącą dyskusję wywołał wniosek p. Nadolskiego, który w imieniu Stronnictwa Narodowego zażądał (w dzisiejszych czasach groźb hitlerowskich i ataków na Pomorze) skreślenia subwencji na Przysposobienie Wojskowe i Wychowanie Fizyczne młodzieży powiatu, rezerwująo jednakowoż pewne sumy subwencyjne dla organizacyj stojących pod wpływem i do rozporządzenia obozu narodowego.

Niefortunnemu wnioskodawcy dosadnej odprawy udzielił w pierwszym rzędzie nacz. Goc, dzięki której red. Matłosz zmuszony został do ratowania z opresji swojego kommilitona partyjnego. P. Matłosz w długich i mętnych wywodach starał się przekonać Sejmik, że użycie skreślonej sumy na dożywianie dzieci, zamiast na pomoc dla Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego, jest także celem wychowania obywatelskiego. Ponieważ jednak wywody te wcale nie przekonały członków Sejmiku, zażądano przerwy, aby w ten sposób uratować się od zupełnej klęski. Podczas przerwy rozsądniejsi członkowie Stronnictwa Narodowego zdążyli wytłomaczyć p. Matłoszowi i Nadolskiemu, że sprawa wychowania fizycznego i dożywiania dzieci nie jest jedną i tą samą sprawą i że dożywianie dzieci, w żadnym wypadku nie zastąpi wojskowego przysposobienia młodzieży, wobec czego uchwalono wreszcie następujące subwencje: Komitet PW. i WF. 5.300 zł, Harcerze 1400 zł, Powstańcy i Wojacy DOK. VIII 500 zł, Sokół 1400 zł, Stowarzyszenie Młodzieży Katolickiej 1400 zł, Powstańcy i Wojacy ks. Wryczy 800 zł.

Rezultatem więc posiedzenia było przyjęcie preliminowanego budżetu zwyczajnego w sumie zł 579.699 w rozchodach i przychodach, budżetu nadzwyczajnego w sumie zł 90.284, przyczem na szpital gniewski przyznano sumę 61.890 zł, na ochronkę w Janowie 5.000 zł.

Dalsze punkty porządku dziennego a więc: statut powiatowy o specjalnych opłatach i dopłatach drogowych na 1933/34, pobór dodatku komunalnego do państwowego podatku gruntowego na rok 1933/34, pobór podatku komunalnego do państwowego podatku przemysłowego na rok 1933/34, pobór podatku komunalnego do państwowego podatku dochodowego na rok 1933/34, pobór podatku komunalnego do opłat państwowych od patentów na wyrób i sprzedaż trunków na rok 1933/34, upoważnienie Komunalnej Kasy Oszczędności pow. tczewskiego do zaciągnięcia pożyczki w Komunalnym Banku Kredytowym w Poznaniu i w Banku Gospodarstwa Krajowego uchwalono. R.i.

Pogrzeb zamordowanego listonosza śp. Adama Rypińskiego

W ub. niedzielę odbył się w Toruniu pogrzeb listonosza śp. Adama Rypińskiego, który zamordowany został w czasie spełniania obowiązków służbowych.

W pogrzebie udział wzięły mimo deszczu tysiączne tłumy.

W chwili, gdy wyniesiono trumnę ze zwłokami śp. Adama Rypińskiego z kostnicy szpitala miejskiego przy ul. W. Garbary oddział Pocztowego Przysposobienia Wojskowego prezentował broń.

Kondukt prowadzony w asyście licznych księży, przez ks. prob. Gołomskiego, przeszedł ulicami Szeroką, Rynkiem Staromiejskim, Chełmińską, kierując się na cmentarz przy ul. Wybickiego.

Na czele postępowała orkiestra Pocztowców, dalej niezliczone delegacje z wieńcami, dalej delegacje Związków i Pocztowców ze sztandarami w liczbie przeszło 40, delegacje młodzieży męskiej i żeńskiej, szkół powszechnych i oddział Pocztowego Przysposobienia Wojskowego. Po obu stronach karawanu członkowie P. P. W. z karabinami.

Za trumną postępowała żona tragicznie zmarłego dzieci, dalej rodzina dalsza i przedstawiciele władz, wreszcie tysiączne tłumy.

Na cmentarzu ostatnie modły nad otwartą mogiłą odprawił ks. prob. Gołomski, poczem trumnę opuszczono do grobu. W chwili tej oddziały Pocztowego Przysposobienia Wojskowego prezentowały broń.

Serdeczny żal i łzy najbliższych towarzyszyły ś. p. Rypińskiemu do grobu, szczery żal za tem pełnem jeszcze sił życiem.

GNIEW

— **Z życia Zw. Strzeleckiego.** W niedzielę dnia 26 lutego br. Oddział żeński i męski Zw. Strzeleckiego w Międzyłężu urządził ćwiczenia, a następnie zabawę taneczną. Komendantka Pionkówna przeprowadziła z oddziałem żeńskim zajęcia świetlicowe z pogadanką na temat wychowania obywatelskiego i strzelanie z łuku. Oddział męski odbył strzelanie z broni małokalibrowej i ćwiczenia musztry. Następnie odbyło się przedstawienie. Odegrano dwie sztuczki pt. „Żywy nieboszczyk i poseł czy kominiarz“, poczem 4 pary młodzieży w ludowych strojach polskich przetańczyły na scenie mazura. Czysty zysk uzyskany z zabawy przeznaczono na zakupno sprzętu do świetlicy strzeleckiej.

— **W pracy dla bezrobotnych.** Przewodniczący Miejskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym w Gniewie p. Goc, wydał w dniu dzisiejszym miejscowym bezrobotnym zasiłki w chlebie i gotówce wynoszące od 7 złotych do 27 zł zależnie od rodziny bezrobotnego na dni 14. W powyższych sumach nie jest liczony węgiel, który zostanie wydany dodatkowo.

— **Sfingowany napad.** Dnia 28 bm. zgłosił się do posterunku policji w Gniewie 18 letni Jan Betcher syn rolnika donosząc, że na zagrodę jego rodziców napadło kilku bandytów, domagając się pod groźbą rewolwerów wydania pieniędzy. Policja po natychmiastowem przybyciu na miejsce skonstatowała, że żadnego napadu nie było, lecz że Betcherowie fałszywem doniesieniem chcieli sprowadzić i spowodować interwencję policji w swym zatargu z zięciem.

Betcherowie odpowiadać będą przed sądem za wprowadzenie w błąd władzy.

— **Kradzież w m. Cierpice.** W majątku Cierpice własność p. Ciążyńskiego skradziono ostatnio 750 kg pszenicy i 350 kg koniczyny. Jako sprawców, policja ujęła robotnika Markowskiego Franciszka i Spiglów Józefa i Alfonsa zamieszkałych w Kursztynie. Część skradzionych ziemiopłodów zwrócono poszkodowanemu. Resztę zdążyli sprawcy kradzieży sprzedać w Głównej Spółdzielni w Pelplinie.

Kazanice

— *Wiec protestacyjny.* Jakie wrażenie wywarło w kraju wystąpienie Hitlera świadczą liczne wiece protestacyjne na których wszystkie organizacje wyrażają swój sprzeciw brutalnej polityce Niemiec. W ub niedzielę odbył się tak jak w szeregu innych wioskach pogranicznych wiec protestacyjny w Kazanicach. Obszerny referat oparty na historji wygłosił naucz. p. Schramke. Mówca dobitnie wskazał rabunkową politykę Niemiec od czasów najdawniejszych, a skończył na Hitlerze. Przytoczone fakty jasno wskazywały że prawa Polski do Pomorza są bezsporne i niema żadnej mowy o jego oddaniu. Wyraz swego protestu wyrazili zebrani w rezolucji. Wiec zakończono odśpiewaniem Roty.

Mirakowo

— **Wiec protestacyjny.** Dnia 26 lutego odbył się wiec protestacyjny przeciwko prowokacjom niemieckim. Wiec zagaił prezes Zw. Strzeleckiego p. Sochalski, poczem komendant Z. S. wygłosił referat. Na zakończenie uchwalono odpowiednią rezolucję.

Lubstynek p. lubawski

— Przeciwko zakusom niemieckim odbył się w nadgranicznym Lubstynku wiec protestacyjny Wiec zakończono rezolucją, w której zebrani m. in. mówią: „Idąc w ślady dawnego rycerstwa kresowego, postanawiamy założyć Tow. Powstańców i Wojaków DOK VIII i z bronią u nogi strzec nienaruszalności naszych granic pomorskich“.

Lubicz

— *Wiec protestacyjny.* W ub. niedzielę odbył się w Lubiczu wielki wiec protestacyjny przeciwko zakusom niemieckim. W wiecu wzięły udział wszystkie organizacje. Przewodniczył kier. szkoły p. A. Pociot, który przemawiał również z ramienia Legjonu Młodych i Zw. Strzeleckiego zaznaczając, że w razie potrzeby wszyscy staną jak jeden mąż w obronie Pomorza. Z ramienia Sokołów przemawiał prezes p. Ekawski a z ramienia Pow. i Wojaków p. J. Czajkowski

W imieniu kobiet przemówiła nauczycielka p. Sadowska która w kilku dobitnych słowach zaznaczyla, że kobiety Pomorza — będą wytrwale stały na posterunku, wychowując dobrych obrońców Ojczyzny, a w razie potrzeby nie zawahają się stanąć w szeregach. Zebrani uchwalili odpowiednią rezolucję. Uczestnik.

Radomno, p. lubawski

— **Protest strzelców.** W dniu 25 lutego br. odbyło się miesięczne zebranie Związku Strzeleckiego na którem ob. Michalski wygłosił referat pt. „Pomorze“, poczem w stanowczy sposób zaprotestowano przeciwko wystąpieniom Hitlera. Zebrani uchwalili odpowiednią rezolucję. Po odśpiewaniu „Roty“ zebranie zakończono.

Lubianka

— *Wiec protestacyjny.* Ub. soboty z inicjatywy Zw. Strzeleckiego odbył się wiec protestacyjny przeciwko ostatnim wystąpieniom Hitlera Po przemówieniu kierownika szkoły p. Reiwera zebrani uchwalili jednogłośnie odpowiednią rezolucję. Wiec zakończono odśpiewaniem Roty.

Z działalności KOP'u na pograniczu

W ciągu ubiegłego miesiąca na pograniczu polsko — litewskiem i polsko — łotewskiem zlikwidowano 9 band przemytniczych, liczących 38 osób, którym odebrano przemyt wartości przeszło 25 tys. złotych Ponadto zatrzymano około 30 przemytników i przemytniczek, którym skonfiskowano przemytu na sumę 8750 złotych. Z pośród skonfiskowanych towarów odebrano przemytnikom partje tytoniu, sacharyny, jedwabiu, rodzynek, bakalij, cukru, przyrządów lekarskich itp.

W styczniu rb. na pograniczu sowieckiem zatrzymano 96 uciekinierów z ZSRR, 43 osoby usiłujące przedostać się na teren Rosji Sowieckiej, kilku wywrotowców, bandytów, około 20 oszustów, przeszło 50 włóczęgów, kilku koniokradów oraz około 30 osób wałęsających się w pasie pogranicznym bez określonego celu.

Piwnice

— *Wiec protestacyjny.* W dniu 26 lutego br. Związek Strzelecki w Piwnicach w liczbie 32 członków oraz 150 obywateli Piwnic zebranych w świetlicy strzeleckiej uchwalił rezolucję przeciwko zakusom Hitlera na całość granic Rzplitej. Po przemówieniu p. prezesa Karasiewicza — o znaczeniu Pomorza dla Polski oraz przemówieniu p. referenta Sękowskiego, komendanta Czarneckiego i p. Karpińskiego wiec odśpiewaniem Roty w uroczystym nastroju zakończono.

Brodnica

— *BBWR przeciwko zakusom Hitlera.* — W ub. niedzielę w pol. sale „Domu Katolickiego“ zapełniły się szczelnie tłumem około 1500 członków i sympatyków BBWR., zebranych na wiecu manifestacyjnym przeciw zakusom Hitlera na polskie Pomorze. Świetne przemówienia p. p. posła na Sejm Serożyńskiego z Lekart i komendanta okręgowego Legjonu Młodych Chutkiewicza z Torunia nagrodzono hucznemi oklaskami. Wśród powszechnego entuzjazmu przyjęto odpowiednią rezolucję.

Chojnice

— *Wiece protestacyjne w powiecie.* W ub. niedzielę z inicjatywy Legjonu Młodych w Chojnicach odbyły się w czterech miejscowościach powiatu wiece protestacyjne przeciwko zakusom niemieckim na całość naszych granic. W Pawłowie, Lichnowach, Ogorzelinach i Rytlu ludność żywiołowo protestowała przeciwko prowokacjom niemieckim. W Rytlu wiec zagaił kierownik szkoły p. Reszka. Referaty wygłosili leg. Kulakowski i Tomaszewski. Wiec zakończono uchwaleniem odpowiedniej rezolucji i odśpiewaniem „Boże coś Polskę“. W Ogorzelinach wiec zagaił kier. szkoły p. Bruchwalski, przemawiał nauczyciel legj. Synakiewicz.

Gostkowo

Wiec protestacyjny. Ub. soboty odbył się tutaj wiec przeciwko ostatnim prowokacjom niemieckim. Po przemówieniach p. kierownika szkoły K. Resmera, ks. proboszcza Prabuckiego i p. St. Woziwody zebrani uchwalili odpowiednią rezolucję.

— *Walne zebranie LOPP.* Bezpośrednio po wiecu protestacyjnym odbyło się walne zebranie koła LOPP. W skład nowego zarządu weszli pp. prezes ks. proboszcz Prabucki, sekretarz K. Resmer„ skarbnik E. Andrychowska.

Programy radjowe

Poniedziałek, dn. 6 marca

Warszawa: 12,10 Koncert z płyt; 15.50 Piosenki w wyk. M. Fogga i chóru Dana; 16,25 Francuski (kurs element.); 16,40 Odczyt z cyklu — Zagadnienia gospodarcze — p. t. „Żywiołowy proces wzrostu małej własności rolnej“; 17.00 Koncert popołudniowy; 18,00 Odczyt dla maturzystów (Dział — Literatura polska — p. t. Aleksander Fredro, wygł. prof. K. Górski; 18,25 Muzyka lekka; 19,00 Rozmaitości; 19,20 Srzynka pocztowa techniczna; 19,30 „Na widnokręgu“; 20.00 Skrzynka pocztowa techniczna; 20,15 Apera „Aida“ z płyt;

Wtorek, dna 7 marca

Warszawa 12,10 Koncert z płyt. 15,50 Muzyka ; 16,20 Odczyt dla maturzystów (Dział „Historja“) pt. „Walka cesarstwa z papiestwem“ — wygłosi prof. H. Paszkiewicz; 16,40 Odczyt ze Lwowa; 17,00 Koncert symfoniczny w wyk. ork. Filhm. Warsz. pod dyr. I. Neumarka. 19,00 Rozmaitości; 19,20 „Listowne nauczanie rolnictwa“ kursy koresp. im. Staszica. 19,0 Feljeton pt. — „Beethoven jako wychowawca“ wygłosi red. M Centnerszwer. 20,00 Koncert popul. 21,40 4-ty konkurs kompozytorski miesięcznika „Muzyka“ 22,15 Kwadrans literacki — fragment z powieści F. Mauriac'a pt. „Kłębowisko żmij“. 22,30 Piosenki 23,00 Muzyka taneczna.

Ś. p.

Jan Ruciński

podchorąży szwadronu szkolnego Szkoły Podchor. dla Podoficerów, zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach w dniu 4 marca b. roku w Toruniu.

Pogrzeb odbędzie się 7 b. m. w Bydgoszczy. Wyprowadzenie zwłok z kaplicy szpitala wojskowego przy ul. Jagiellońskiej na cmentarz garnizonowy nastąpi dnia 7 b. m. o godz. 9-tej.

O smutnym tym obrzędzie zawiadamiają

Oficerowie i Podchorążowie
szwadronu szkolnego

MAGISTRAT M. BYDGOSZCZY
Wydział VIII (Bud. Nad.)
ogłasza niniejszem

PRZETARG

publiczny pisemny na „Warunkach obowiązujących przy ubieganiu się o roboty i dostawy miejskie w Bydgoszczy" na wykonanie instalacji kanalizacyjno-wodociągowej w szkołach:

a) przy ul. Nakielskiej,
b) przy ul. Leszczyńskiego.

Kosztorysy przetargowe i warunki nabywać można w Wydziale VIII, ul. Jana Kazimierza Nr. 5. I. ptr., za opłatą 1,— zł. każdy w godzinach urzędowych począwszy od dnia 7. III. br., gdzie udzielać się będzie również bliższych wyjaśnień i gdzie zostaną wyłożone do wglądu rysunki oraz projekt umowy.

Oferty składać należy we wskazanym Urzędzie w nieprzekraczalnym terminie do dnia 9 marca br. godz 12-tej, o której nastąpi otwarcie ofert.

Do oferty należy dołączyć kwit na złożone w Głównej Kasie Miejskiej wadjum w wysokości 5% (pięć proc.) od sumy oferowanej.

Bydgoszcz, dnia 4 marca 1933 r.

MAGISTRAT — WYDZIAŁ VIII.
(—) Inż. arch. Raczkowski,
Radca budownictwa.

Zlec. Nr. 533/VIII.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 7 marca 1933 r. o godzinie 9 sprzedam przy ul. Dworcowej 86 za natychmiastową zapłatą: bibljotekę, szafę do rzeczy, 2 leżanki, biurko dębowe, kluby gobelinowe, krzesła, stół okrągły, dywan, lampę na biurko, 3 małe dywaniki, nocne stoliki, umywalkę z marmurem, firany i inne domowe sprzęty.

Zlec. Nr. 524/VIII.

(—) Czerniewicz, komornik Sądu Grodzkiego w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 6 marca 1933 roku o godzinie 10 na składnicy firmy Hartwig ul. Dworcowa 54 natychmiastową zapłatą: 2 palta damskie piżmowce, jedno palto nutriety.

Zlec. Nr. 523/VIII.

(—) Czerniewicz, komornik Sądu Grodzkiego. w Bydgoszczy.

Obwieszczenie

Badanie zwierząt pociągowych odbędzie się w roku bieżącym nie jak dotychczas we środy i czwartki, tylko w piątki i soboty, jak następuje: 17 i 18 marca, 16 i 17 czerwca, 15 i 16 września i 15 i 16 grudnia na targowicy Rzeźni Miejskiej od godz. 8—10. (953

Bydgoszcz, dnia 3 marca 1933 r.

Za Prezydenta Miasta:
(—) Dr. Nowakowski,
lekarz miejski.

L. dz. 808/33 XIV.

OGŁOSZENIE. Postępowanie przetargowe nieruchomości Koronowo karta 100, a zapisanej na rzecz dłużników Baltazara Iwickiego i tegoż żony Teofili z domu Gburczyk żyjących w ogólnej wspólności majątkowej tymczasowo zastanawia się, albowiem wierzyciele Spółdzielczy Bank Kredytowy w Koronowie i Poznańskie Ziemstwo Kredytowe w Poznaniu zezwolili na zastanowienie postępowania § 30 ust. o zarz. przym. i przet. przym.

Zlec. Nr. 532/VIII. K. 11/31

Koronowo, dnia 21 lutego 1933 r. Sąd Grodzki.

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 8. III. 1933 r. sprzedam o godzinie 11 w firmie Pepege: 149 skrzyń kaloszy i śniegowców. Dnia 9. III. br. o godzinie 9 sprzedam w Owczarkach u p. Cichorza: 1 krowę. O godzinie 10 w Lisich-kątach u p. Bendla: 53 ctr. żyta w słomie i młocarnię. W Dusocinie i Jamach: krowę, 35 szt. kur, źrebię, bibljotekę, biurko, 3 fotele, stolik, kanapę, 4 krzesła, garnitur marmurowy na biurko i bryczkę. Zbiórka licytantów o godz. 12 przed szkołą w Dusocinie. 724

Kowalski, komornik sądowy, Rew. III. w Grudziądzu.

TORUŃ

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 7 marca o godzinie 12 licytować będę u spedytora Sadeckiego za gotówkę najwięcej dającemu: maszynę do szycia, maszynę do pisania, kałamarze, 2 nowe rowery damskie.

243/32 988

Janowski, kom. Sądu Grodzkiego, rew. VI.

W tutejszym rejestrze handlowym przy firmie Centralna Kasa Spółek Rolniczych oddział w Toruniu wpisano dnia 20 lutego 1933: Uchwałą Wydziału wykonawczego Rady Nadzorczej z 31. I. 1933 odwołano Stefana Piórę a w jego miejsce mianowano Juljana Czapke Czaplickiego z Torunia.

Zlec. Nr. 138/IX. 989

Sąd Grodzki, Toruń.

GDYNIA

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział B. pod Nr. 147 przy firmie Giesche Spółka Akcyjna Oddział w Gdyni, dnia 16 lutego 1933 dopisano: iż Dr. Leopold Lowitsch i Jan Conrad obaj z Katowic ustąpili z Zarządu.

Zlec. 269 992

Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział B. pod Nr. 18 przy firmie Polska Agencja Morska Spółka z ograniczoną poręką w Gdyni, dnia 16 lutego 1933 dopisano, iż Hugon Pistel ustąpił z zarządu i w jego miejsce powołano dyrektora Władysława Rawicz-Szczerbo z Gdyni.

Zlec. 274 991

Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział B. Nr. 55 przy firmie: Gdyńskie Zakłady Metalowe i Towarzystwo Handlowe „Gzetem" Spółka z ograniczoną poręką w Gdyni, dnia 10 stycznia 1933 dopisano: Umową spólników z dnia 21 listopada 1932 r. spółkę rozwiązano. Dotychczasowego kierownika Oskara Mohra, kupca w Gdańsku mianowano likwidatorem.

Zlec. 273 990

Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział A. pod Nr. 156 dnia 19 grudnia 1932 wpisano firmę: Biuro Techniczne Inż. Piotr Mielczarski w Gdyni. Właścicielem firmy jest inżynier Piotr Mielczarski w Orłowie Morskiem. Jako niewpisane do rejestru handlowego ogłasza się, że przedmiot firmy stanowią roboty wodociągowe, kanalizacyjne i ogrzewania centralnego.

Zlec. 270 994

Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział A. pod Nr. 161 dnia 18 lutego 1933 wpisano firmę: Inż. Hilary Wysocki Przedsiębiorstwo Robót Drogowych i Budowlanych w Gdyni. Właścicielem firmy jest inżynier Hilary Wysocki w Gdyni, Kamienna Góra.

Zlec. 272 995

Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział „B" pod Nr. 184 przy firmie Polski Lloyd Spółka Akcyjna Oddział w Gdyni, dnia 26 października 1932 dopisano: Według uchwały walnego zgromadzenia z 1 sierpnia 1930 przedmiotem przedsiębiorstwa jest prowadzenie w najszerszym zakresie przedsiębiorstwa ekspedycyjnego, składowego, przewozowego, udzielanie zaliczek na zastaw i pośredniczenie w ubezpieczaniu towarów i środków przewozowych. Prokura Kurta Schlee ustała. Udzielono prokury łącznej dla oddziału Gdyńskiego Edmundowi Szafrankowi w Gdyni. Uchwałą walnego zgromadzenia z dnia 1 sierpnia 1930 nadano nowe brzmienie statutowi spółki zgodnie z przepisami prawa akcyjnego z 22 marca 1928. Tenże statut zatwierdzony postanowieniem Ministrów Przemysłu i Handlu i Skarbu z 19 grudnia 1931 został opublikowany w Nr. 299 „Monitora Polskiego" z 30 grudnia 1931.

Zlec. 275 996

Sąd Grodzki w Gdyni.

OGŁOSZENIE. W tutejszym rejestrze handlowym oddział B. pod Nr 90 przy firmie „Warta" Towarzystwo Ekspedycyjne Spółka z ograniczoną poręką w Gdyni, dnia 13 lutego 1933 dopisano: Uchwałą zebrania wspólników z 30 grudnia 1932 kapitał zakładowy podwyższono o dalsze 80.000 złotych do sumy 100.000 złotych. Udzielono prokury łącznej handlowcowi Stanisławowi Jesionek i handlowcowi Włodzimierzowi Jakubowskiemu obu z Gdyni. Odwołano prokurentów Wojciecha Czapiewskiego i Leona Kozakowskiego obu z Gdańska. 993

Zlec. 271 Sąd Grodzki w Gdyni.

Telegramy

Z ostatniej chwili

Roboty publiczne „Funduszu Pracy" winny ogarnąć całe Pomorze

i związać je nierozerwalnie siecią dróg i kanałów z zapleczem

Przemówienie sen. Iwanowskiego w Senacie

(o) Warszawa, 6. 3. (tel. wł.) Wczoraj **późnym** wieczorem wygłosił w Senacie prze**mówienie sen. Iwanowski,** referent ustawy **o** Funduszu Pracy, który m. in. oświadczył, co **następuje:**

„Jeśli chodzi o rozkład projektowanych robót w poszczególnych częściach kraju, to program uwzględnia przedewszystkiem najważniejsze skupienia bezrobotnych, przyjmując za główną zasadę gospodarcze potrzeby tych robót. Podchodząc do planu robót z tego punktu widzenia zwrócić muszę uwagę na **wyeliminowanie z tych robót pierwszej serji Pomorza, które także ze względów gospodarczych, społecznych i politycznych postawić na leży w szeregu dzielnic, wymagających natychmiastowej pomocy ze strony Funduszu Pracy".**

„Jeśli liczebnie nasilenie bezrobocia jest tu **taj mniejsze niż w innych dzielnicach Polski, to zapobieganie skutkom bezrobocia wobec specjalnych właściwości przemysłu pomorskiego, związanego z rynkami światowemi, jest daleko trudniejsze.** Odsetek bezrobotnych w stosunku do ogółu robotników w niektórych miastach pomorskich jak np. w Grudziądzu jest bardzo wysoki".

„Sieć dróg pomorskich bitych, żelaznych czy wodnych, przystosowanych do potrzeb gospodarczych zaborcy, musi z natury rzeczy ulec gruntownej rekonstrukcji z orjentacją na obecne ośrodki gospodarcze i administracyjne".

„Sam fakt, że WARSZAWA NIE MA BEZPOŚREDNIEGO POŁĄCZENIA SZOSOWEGO I KOLEJOWEGO Z GDYNIĄ, że jesteśmy skazani na korzystanie z drogi okrężnej na Gdańsk, w dostatecznym stopniu wskazuje na doniosłość zagadnienia".

„Nie wątpię, że Ministerstwo Opieki Społecznej i władze Funduszu Pracy zechcą zwrócić **baczniejszą uwagę na sprawę robót publicznych na Pomorzu i uwzględnią w drugiej** serji robót w znaczniejszym stopniu postulaty tej prastarej polskiej dzielnicy".

Spokojny przebieg strajku górników w zagłębiach węglowych

W drugim dniu demonstracyjnego strajku górników w trzech zagłębiach węglowych Śląskiem, Dąbrowskiem i Chrzanowskiem **strajkowało ogółem około 30.000 osób Strajk ma przebieg spokojny,** nigdzie nie za notowano wypadków jakiegokolwiek usiłowania zakłócenia spokoju, lub podburzania rzesz robotniczych do wystąpień ulicznych.

Jak donoszą z Katowic, sytuacja strajkowa w dniu 4 bm. jest taka sama, jak w pierwszym dniu strajku. Na ogólną ilość 27.000 górników pierwszej zmiany — strajkowało około 24.000 osób. Normalnie pracują kopalnie: „Pokój" i „Polska" zatrudniające razem 1.100 górników, tj. około 4 proc. Przy robotach koniecznych pracuje 2.100 górników.

Z Sosnowca telefonują nam, że na ogólną liczbę 6.833 górników pierwszej zmiany strajkuje 4.129, do pracy zaś zgłosiło się 2.704.

Stosunkowo mała ilość górników którzy mieli być zatrudnieni w pierwszej zmianie tłumaczy się znaczną ilością świętówek, które przypadają dziś na kopalniach „Renard", „Modrzejów", „Kazimierz", „Juljusz", „Czeladź-Piaski", „Jerzy", na Niwce oraz w warsztatach maszyn kopalnianych na Niwce.

Pracują kopalnie: „Saturn" oraz przedsiębiorstwo tej samej nazwy, kopalnia i przedsiębiorstwo „Jowisz", „Wiesław", „Mortimer", „Karol", „Maksymiljan", częściowo kopalnie Towarzystwa Grodzieckiego, „Mars" i „Lipno" w Łagiszy.

Na terenie całego Zagłębia Dąbrowskiego panuje zupełny spokój.

W Zagłębiu Chrzanowskiem strajk górników obejmuje przeszło 3.000 osób. Wszędzie również i na tym terenie panuje spokój.

Zwycięstwo Polski nad Austrją

w meczu zapaśniczym

Katowice, 6. 3. (PAT). W sobotę późnym **wieczorem odbył się** w Katowicach **międzypaństwowy mecz zapaśniczy Polska—Austrja, zakończony nieznacznem zwycięstwem Polski w stosunku 14:13.** Austrjacy byli naogół silniejsi fizycznie i lepsi technicznie od drużyny polskiej. O zwycięstwie Polaków zadecydowała ich większa ambicja i ofiarność.

Techniczne wyniki zawodów są następujące: w wadze koguciej Ganzera po 20 minutach walki pokonał Weissingera (Austrja). W następnej wadze **Dworok (Polska) stoczył z Finessem najpiękniejszą walkę wieczoru,** zakończoną zwycięstwem Wiedeńczyka na punkty. W wadze lekkiej **Bajorek** (Polska) zaskoczył ostrem tempem swojego przeciwnika Grasla (Austrja), wygrywając zdecydowanie na punkty W półśredniej **Błażyca** (Polska) **przegrał z Musilem** (Austrja) na punkty z powodu zastosowanej **przez** siebie złej taktyki. W półśredniej **Gałuszka** (Polska) odniósł zwycięstwo nad stawiającym niezwykle zacięty opór Austrjakiem **Gryliką.** W półciężkiej **Gęstwiński** (Polska) wygrał nieznacznie na punkty z Derellym (Austrja) — po nieciekawej walce, stojącej na niskim poziomie. W wadze ciężkiej **Jarszulik** (Polska) walczył z **Schöllem** (Austrja), zwyciężając Wiedeńczyka już w drugiej minucie przez położenie go na łopatki.

Sędziował Czech z Ferina. **Publiczności bardzo dużo.**

Mistrzostwa bokserskie Pomorza

Wczoraj odbyły się w Grudziądzu pr[illegible] pełnionej po brzegi sali zawody *bokserskie* o *mistrzostwo Pomorza*

Tytuły mistrz[illegible] zdo[illegible] wadze piórkowej — *Czortek* (Pepege) Grudziądz; muszej — *Krzemiński* (Pepege); koguciej — *Kozłowski* — (Pepege); piórkowej — *Dudziol* (Pepege) lekkiej — *Neumanna* (Gedanja Gdańsk); średniej *Wrosz* (Sokół Grudziądz) półciężkiej *Wezner* (Pepege) i w wadze ciężkiej Czystański (Ged.).

Sędziował p. Ermanowski.

Przedwiośnie w Zakopanem

W Zakopanem i całych Tatrach zapanowała pogoda słoneczna i mroźna. Warunki śnieżne doskonałe. W górach śnieg leży przeszło metrową warstwą. W Tatrach zaczyna się najpiękniejszy i przez turystów najbardziej lubiany okres t. zw. przedwiośnie.

Wspaniałe skoki polskich narciarzy na mistrzostwach Czechosłowacji

Praga 6. 3. (PAT). W niedzielę w ramach międzynarodowych zawodów narciarskich o mistrzostwo Czechosłowacji w Harrachowie odbyły się skoki do kombinacji. Polacy *po niepowodzeniach w biegu na 18 km zrehabilitowali się zupełnie, zajmując pierwsze miejsca i mając najpiękniejsze stylowe skoki.*

Pierwsze miejsce zajął Stanisław Marusarz z notą 221,5 i skokami 46 i 44 i pół. Dzięki bardzo dalekiemu miejscu w biegu *Marusarz* znalazł się w kombinacji dopiero na 23 miejscu. — Czołowe miejsca w skokach zajęli również Andrzej Marusarz i *Br. Czech.* Ten ostatni wysunął się na piąte miejsce w kombinacji.

Kolejność kombinacyj po skokach i biegu na 18 km. jest następująca: pierwszy Barton (Czechosłowacja) 447 pkt. Nota w skokach 207,3. — skoki 42 i 41. Drugi Simunek (Czechosłowacja) 430,6 pkt. Nota skoków 213,1; skoki 44 i 44 i pół m. Trzeci Burkert (Czechosłowacja) 426,2 pkt. nota w skokach 217,7 skoki 46 i pół i 45 Czwarty Feistauer 411,5 pkt., nota w skokach 194.4 skoki 40 i pół i 41 i pół. *Piąte miejsce Bronisław Czech* (Polska) 402,2 pkt, nota skoki 43 i 43 i pół *Na 23 miejscu z liczbą punktów 334 znajduje się Stanisław Marusarz, który w skokach zajął pierwsze miejsce z notą 221 i pół i skokami 46 i 44 i* pół. Na 28 miejscu z liczbą punktów 326,7 uplasował się Andrzej Marusarz z notą 214,2 pkt. i skokami 43 i 46. Warunki bardzo kiepskie. Śniegu brak, chwilami padał deszcz.

Stolica w 11 rocznicę pontyfikatu Ojca św. Piusa XI.

Warszawa, 6. 3. (PAT). W sali rady miejskiej odbyła się wczoraj **akademja celem uczczenia 11-tej rocznicy koronacji pontyfikatu J. Św. Piusa XI.**

Akademję zaszczycił swoją obecnością **p. Prezydent Rzplitej, premjer Prystor, marszałek Raczkiewicz, ks. kardynał Kakowski, nuncjusz Marmaggi,** ambasador Francji Laroche i Włoch Bastianini, ministrowie **Jędrzejewicz, Pieracki, Zarzycki.** Obecni byli pozatem arcybiskup Ropp, biskup Gall, biskup **Przeździecki i Szlagowski** oraz szereg osobistości z kół politycznych i społecznych stolicy.

Akademję zagaił generał Konarzewski, odczytując depesze hołdownicze do Ojca św., poczem zabrał głos nuncjusz Marmaggi, który podkreślił przywiązanie i uczucie Ojca św. dla Polski.

Powrót p. Prezydenta Rzplitej do Warszawy

Warszawa, 6. 3. (PAT). Wczoraj rano powrócił do Warszawy z Zakopanego p. Prezydent Rzplitej. Na dworcu głównym witali p. Prezydenta członkowie rządu z prezesem Rady Ministrów p. Prystorem na czele.

Lwów ku czci śp. biskupa Bandurskiego

Lwów, 6. 3. (PAT). W dniu wczorajszym w sali posiedzeń rady miejskiej odbyła się uroczysta akademja ku czci śp. ks. biskupa dr. Władysława Bandurskiego, zorganizowana przez komitet obywatelski.

Dziennikarze łódzcy we własnym lokalu

Łódź, 6. 3. (PAT). W dniu wczorajszym odbyło się uroczyste otwarcie własnego lokalu Syndykatu Dziennikarzy Łódzkich.

Banki w Polsce zaprzestały kupować dolary

(o) Warszawa, 6. 3. tel. wł.). W związku z ogłoszeniem moratorjum w Ameryce należy się liczyć z prawdopodobieństwem, że instytucje bankowe w Polsce z Bankiem Polskim na czele nie będą w stanie nabywać banknotów dolarowych oraz dewiz na Nowy Jork według kursu parytetowego, a to wobec możliwości spadku dolara.

Odebranie debitu w Niemczech „Polsce Zachodniej"

Berlin, 6. 3. (PAT). Na podstawie dekretu prezydenta Rzeszy minister spraw wewn. Rzeszy odebrał debit dziennikowi katowickiemu „Polska Zachodnia" do dnia 31 maja br. włącznie.

Burdy „obwiepolaków" przed kościołami warszawskiemi

(o) **Warszawa,** 6. 3. (tel. wł.) **Władze naczelne OWP. postanowiły za wszelką cenę zrehabilitować się w oczach swych protektorów** i w tym celu przygotowały na dzień wczorajszy **demonstrację.** W prasie endeckiej ukazały się wezwania, aby na godz. 12,30 członkowie OWP. przybyli **na nabożeństwo do kościoła Św. Krzyża.** Wezwania te były zaopatrzone w zwrot **„pod rygorem organizacyjnym",** t. zn. pod groźbą usunięcia z organizacji w razie niestawienia się. Oprócz kościoła Św. Krzyża zbiórki wyznaczono w lokalach organizacyjnych oraz **w kościele akademickim** i Św. **Anny.**

O godz. 11 już obstawiono kościoły przez **silne bojówki obwiepolskei.** Na ulicy przed kościołem Św. Krzyża znajdowało się **kilkaset studentów.** Tłum wzrastał z minuty na minutę. **Po sumie członkowie OWP. skierowali się do kościoła.** Ponieważ kościół był przepełniony, a dalszy napływ zagrażał bezpieczeństwu, **władze kościelne wywiesiły zawiadomienie, że w kościele niema już miejsca.** Tymczasem zebrani na ulicy członkowie **OWP. zaczęli wszczynać zamieszanie i wznosić okrzyki przeciwrządowe.** Zamieszanie było tem większe, że była niedziela i w tej okolicy panuje ożywiony ruch. Wobec tego **przybył oddział policji z motopompą.**

Ponieważ okrzyki mimo to nie ustawały **puszczono w ruch motopompę.**

Przywódcy OWP. nie dali jednak **za wygraną. Rozproszeni bojówkarze zmobilizowali się przed pomnikiem Kopernika.** Kiedy w dalszym ciągu wznoszono okrzyki przeciw policji, **przystąpiono energicznie do rozpraszania bojówek,** a studentów zatrzymywano i odprowadzano do samochodów policyjnych. **Zatrzymano około 100 sób.**

O gdzinie 2 usiłowali **studenci OWP. urządzić demonstrację przed Ministerstwem W. R. i O. P., która jednakże spaliła na panewce.**

Przywódcy główni nie brali udziału w demonstracjach,, przyglądając się im jedynie z okien sąsiednich domów.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-łamowej . 0,20 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . 1.00 zł
na drugiej i trzeciej stronie 0,80 zł — w tekście . . . 0.50 zł
Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25% drożej.
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze m/m na stronie 7-łamowej. . . 15 fen.
" " " " 4 " . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk
[illegible] ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Mickiewicza 3.
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobrostański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Redaktor odpowiedz. na Gdynię Wiktor Mielnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Władysław Kawałkowski Inowrocław, Rynek 25.
Redaktor odpowiedz. na Grudziądz, Józef Stanach Grudziądz, Rynek 10/11.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski", „Dzień Bydgoski," „Gazeta Morska" „Dzień Grudziądzki" „Dzień Kujawski"
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi
w ekspedycji miejscowych agencjach . . . 3.— zł
z odnoszeniem do domu w Toruniu . . . 3.40 zł
przez pocztę z odnoszeniem . . . 3,36 zł
pod opaską . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . 2.50 gd przez chłopca . . . 2.30 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . 7.— zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma